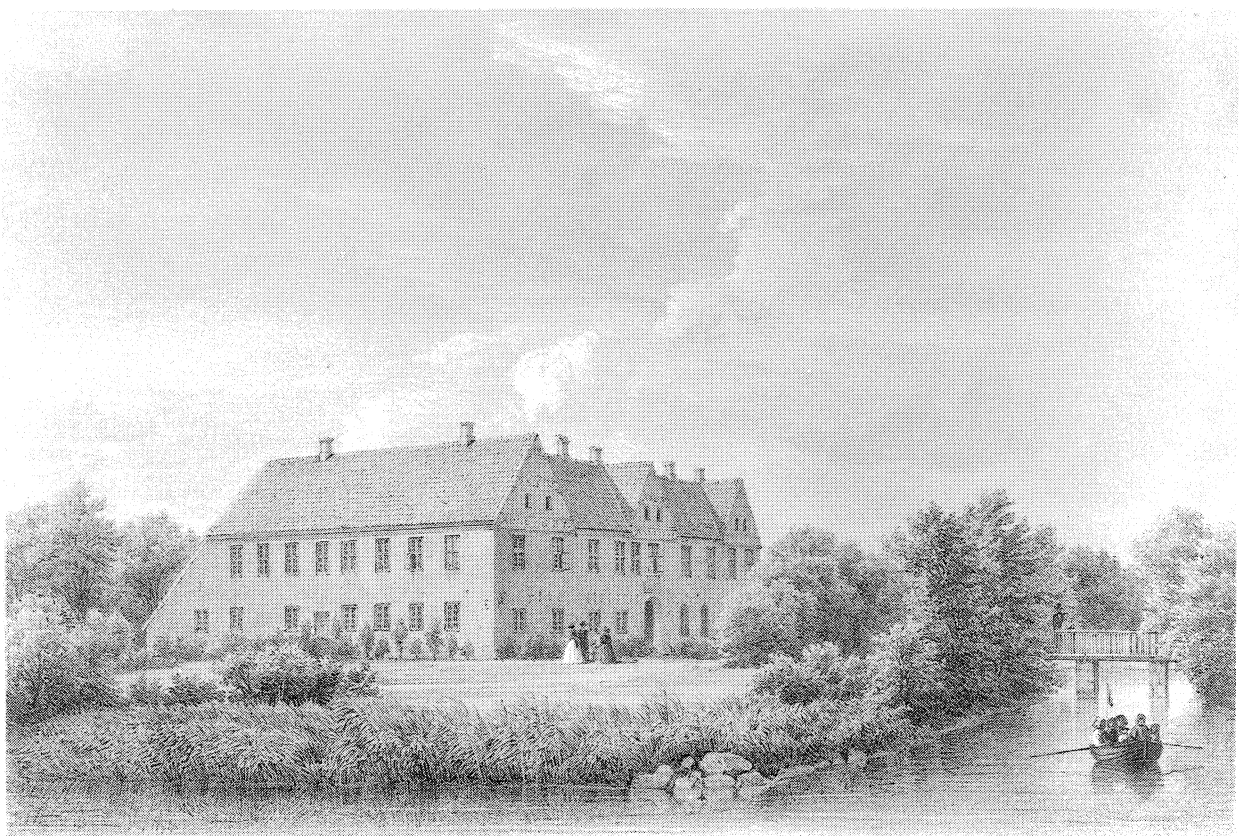

Kulturhistorie

Hovedgårdsregistrering i Fyns Amt

Hårby kommune

Skemaer og kort

1995

 Fyns Amt
Natur- og vandmiljøafdelingen

Forsidebillede: Løgismose

**Hovedgårdsregistrering
i Fyns Amt**

Skemaer og kort

Udgivet af: Fyns Amt
Natur- og vandmiljøafdelingen
Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ
Telefon: 66 15 94 00

Kortmateriale:

Udgivet af **Fyns Amt**

Grunmateriale: KMS copyright

Tryk: Fyns Amt
ISBN 87 7343 221 0

INDHOLDSFORTEGNELSE

Forord	side 1
Oversigtskort	side 2
Kommunekort	side 3
Damsbo	side 5
Flenstofte	side 19
Løgismose	side 33
Søbo	side 47

FORORD

Igennem de senere år har Fyns Amt arbejdet med registrering af de kulturhistoriske forhold vedrørende 123 fynske hovedgårde. Amtet er nu nået til at kunne offentliggøre resultaterne. Den foreliggende rapport er den første udgivelse i afrapporteringen af de kulturhistoriske undersøgelser.

Der udgives i alt 25 kommunebaserede skemarapporter, som formidler de grundlæggende kildeoplysninger, de vigtigste sammenfatninger samt væsentlige kort. Kun kommuner som rummer flere end 2 hovedgårde har deres egen rapport. Ullerslev er derfor trykt sammen med Nyborg, Nørre Aaaby med Middelfart og Munkebo med Langeskov. Marstal -, Ærøskøbing -, Tommerup - og Vissenbjerg kommuner indgår ikke i afrapporteringen, idet de ikke rummer nogen hovedgårde. Til skemaerne er udarbejdet en særskilt nøgle, og derudover publicerer Fyns Amt en sammenfattende rapport og en planlægningsrapport. Skemaoplysningerne er indsamlet af Odense Universitet/ Kerteminde Museum under ledelse af museumsinspektør, doktor phil. Erland Porsmose.

Det er Fyns Amts håb, at skemamaterialet kan blive til gavn for såvel forskere og lokalhistoriske interesserede, som offentlige administratorer mhp. planlægning. Skemaerne sammenfatter på systematisk måde al rimeligt tilgængelig viden, sat op så oplysningerne bliver sammenlignelige fra hovedgård til hovedgård. Herudover anvendelse et stort fond af detaljerede og svært tilgængelige oplysninger fra Erland Porsmoses private kildeoplysninger.

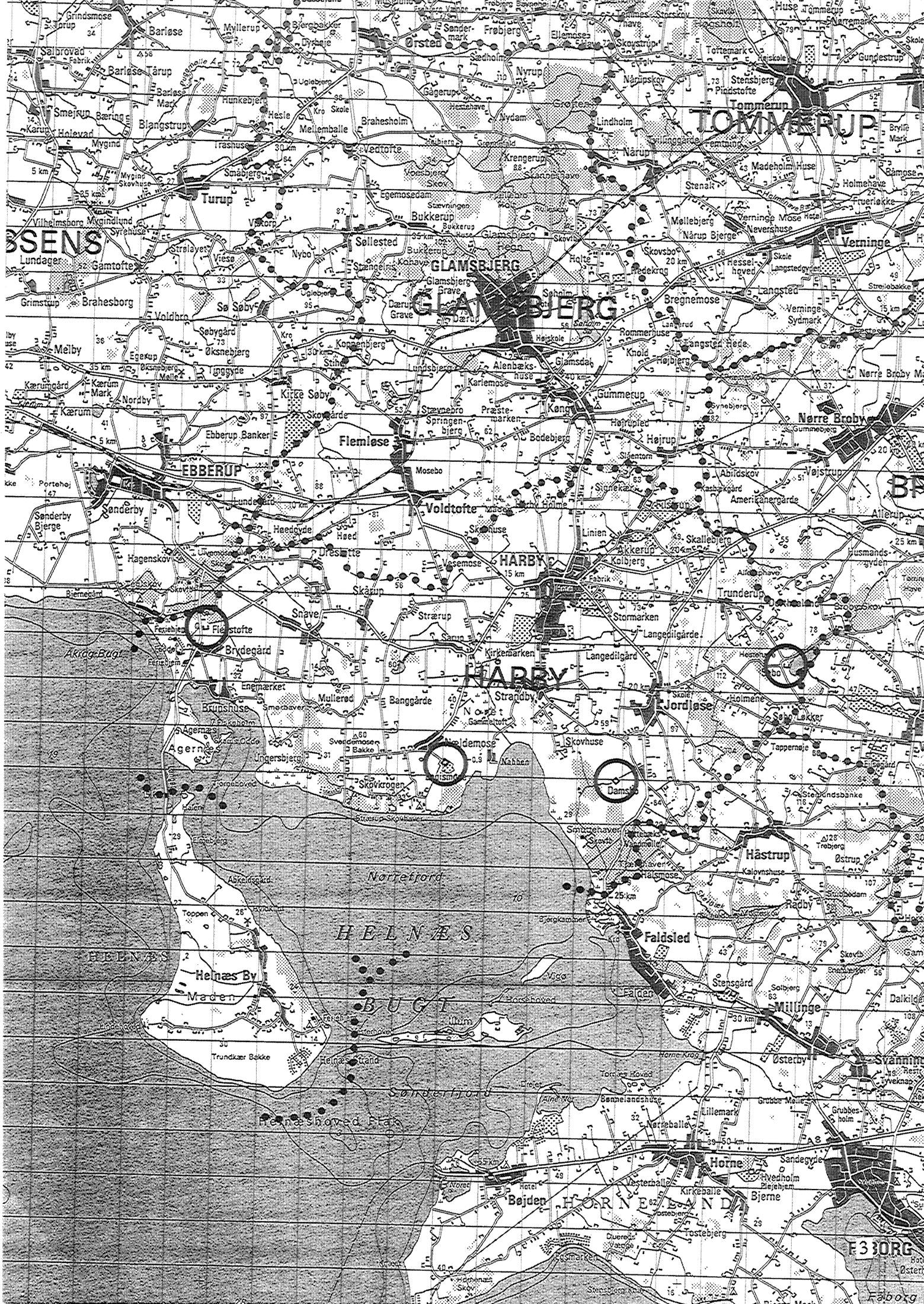
Nøglen forklarer punkt for punkt hvorfra skemaoplysningerne stammer, og hvori (de væsentligste) eventuelle kildekritiske problemer består. Derudover letter nøglen forhåbentligt forståelsen af det til tider ret indforståede fagsprog.

Det skal præciseres, at vurderingerne på skema 6 er udtryk for **en rent kulturhistorisk vurdering**, tilvejebragt på baggrund af skemaer og kort. Den er derfor ikke nødvendigvis udtryk for Fyns Amts endelige opfattelse af bevaringsværdierne og det planlægningsmæssige syn på de fynske hovedgårde.

Erland Porsmose, har udarbejdet den endelige vurdering. Stud.mag. Dorte Nørregaard Madsen og museumsinspektør Ellen Dalsgaard har indsamlet skemaoplysningerne, samt udarbejdet udviklingsbeskrivelser efter 1800.

Hårby Kommune

SEENS

TOMMERUP

GLAMSBJERG

VERNINGE

EBBERUP

FLEMLØSE

HARBØ

HARRY

JORDLØSE

HELNÆS

BUGT

FALDSLED

HÅSTRUP

MILLINGE

HØRNE

F3 BORG

FABORG

Damsbo

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Navn: Damsbo	Tidligere navn:
------------------------	------------------------

Bemærkninger:

Damsbo var oprindeligt en almindelig bondegård. Denne bondegård nævnes første gang 1425 i formen Damsboo. Forledet er substantivet dam. Efterledet er bo med betydningen gård.

Anlægstidspunkt: 1552 (som hovedgård)	Anlægsform: enestegård
---	----------------------------------

Bemærkninger: I 1400-tallet var Damsbo en almindelig bondegård. Ca.1550 omtales gårdene Store og Lille Damsbo, som sammen med gården Fuglsang blev grundlaget for oprettelsen af hovedgården Damsbo i 1552.
I 1636 og 1660 inddrog hovedgården jord fra Jordløse for at lægge jorden ind under Damsbo.

Ejere:

1552 Jacob Brockenhuus	Fælles ejer med nabogårdene
1606 Hans Pogwish	Hvedholm, Stensgård og Østrup-
1624 Anders Bille	gård 1758-1922
1693 Mogens Rosenkrantz	
1724 Hans Nobel	Under stamhuset Hvedholm
1786 A.Fr. Bille Brahe	1758-1798
1922 P.C. Bille Brahe Selbye	
1986 Alfred Petersen	Under grevskabet Brahesminde
	1798-1922

Historiske tildragelser:

Eiler Brockenhuus, der ejede Damsbo fra 1577, havde den ulykke at miste alle sine 17 børn. De var enten dødfødte eller døde som små. Dette blev i samtiden anset for at være resultatet af trolddom. To piger, som skulle være blevet lokket til trolderiet af en Christance Kruckow, blev angivet og tilstod de sorte kunster. De to piger blev brændt, mens Christance Kruckow klarede frisag. Hun blev dog brændt 10 år senere for lignende forbrydelser. Eiler Brockenhuus kalendariske optegnelser om den danske adel er fortsat en vigtig kilde til studier af 1500-tallets danske adel. Anders Bille, der ejede Damsbo fra 1624, var rigsmarsk i de svære år under svenskekrigene. Han blev i den forbindelse taget til fange og døde kort efter.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Ejerlavet omkring år 1800

a. **Hoved- og avlsbygninger:** Hoved- og avlsbygninger ligger tæt, men udgør ikke et samlet anlæg. Hovedbygningerne er to parallelle fløje, forbundet med en mur mod nord. Mod syd og øst er der voldgrave. Avlsbygningerne er et stort trefløjet anlæg syd for hovedbygningerne og åbent mod disse.

b. **Placering i ejerlavet:**

Ejerlavets ressourcer: Overvejende agerjord med større indhold af skov.

Placering: Randplaceret.

Orientering: Agerjordsorienteret.

c. **Øvrige bygninger i ejerlavet:**

Der er aftegnet to huse i ejerlavet, der begge ligger ved den nordlige ejerlavsrand.

Driftsøkonomi

a. **Areal år 1800:** 363 ha

Antal marker: 6

heraf i årlig brug: 2

b. **Dyrket areal år 1682:** 220 tdr.ld.

Vangebrug: 2/3

Hartkorns sammensætning (i % af agerhartkorn):

1. bon: 2

1. + 2. bon: 62

eng: 2

skov: 27

græs: 1

Bemærkninger: Besætning 1682: 10 køer, 14 okser, 10 ungnød.

Jordbundsforhold og afgrænsning

Landskabsform: K. Vestfyn. Moræneflade.

Jordbund: Overvejende moræneler.

Naturlig afgrænsning: Ejerlavet er kun naturligt afgrænset mod kysten.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen har samme beliggenhed, men der er kommet en mindre tilbygning på den østlige fløj.</p> <p>Avlsbygningerne ligger samme sted, men der er kommet flere bygninger til, og fløjene er ikke længere sammenbygget.</p> <p>Husene er kun delvis bevaret, idet det ene er forsvundet</p> <p>Bebyggelsesgraden er ikke ændret</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Haveområdet er blevet udvidet, og voldgravene er bevaret mod øst</p> <p>Alleen mod øst er der stadig, men den vestlige er forsvundet.</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Gærderne omkring skovene er bevaret</p> <p>Ikke-ager arealer: Skovarealerne er bevaret sammen med et vådområde ved kysten</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Vest for hovedgården er der bevaret et voldsted.</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	X	X		Hovedbygning bygget 1654
	X	X		Avlsgården bygget 1654. Moderniseret i 1951-56.
		X		
		X		
		X		
	X			
<p>Tidspunkt for ændringer: Ændringerne i ejerlavet er sket dels før 1889 dels efter: Avlsgården er først blevet ændret efter 1889, og huset mod nord er forsvundet efter 1889. De få vådområder, der fandtes o.1800, er allerede blevet opdyrket i 1889.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Hovedgårdstaksten

			1662 ²⁾	1688 ¹⁾	1770 ¹⁾	18 48	18 70	1903	1956	
Tønder hartkorn			76½	33	33	47	47	48	52	
Bemærkninger: 1) foruden 11 tdr.skovskyld 2) incl. 16,7 tdr.htk. skov										

Fæstegodset

			1662	1688	1770	1848	18	1903 ¹⁾		
Tønder hartkorn			665	256	247	181		228		
Bemærkninger: 1) incl. fæstegodset til hele grevskabet.										

	1552		1662	1688	17 87	18 48	18	1903		
Antal gårde	18		54	39	88	31		37		
Heraf i hovedgd. sognet	17		20	20	21	21		5		
Antal huse				11	49	41		78		
Heraf i hovedgd. sognet				10	17	0		4		
Fæsteenheder ialt				50	137	72		115		
Bemærkninger										

Godsfordelingen

	1662	1787	1848				
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	12	10	9				
Heraf samlinger på min. 3 gårde	4	6	2				
Antal egaliserede samlinger af gårde	1	5	1				

Hoveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770:	32 gårde
Hoveriets omfang pr. gs. gård:	a) pløjedage 4
	b) spanddage 44
	c) gangdage 147
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Udviklingsbeskrivelse

a. Indtil cirka 1800:

Damsbo var i 1475 en fæstegård på 7 tdr.htk., oprettet som enestegård i Jordløses kystskovbælte. I 1552 oprettedes hovedgården Damsbo af denne gård og enestegårdene Lille Damsbo og Fuglsang. I 1636 og o.1660 blev Damsbo udvidet med jord fra Jordløse. Damsbo nåede herved op på 33 tdr.htk. (i 1688) foruden 11 tdr.skov-skyld. Denne størrelse bibeholdt hovedgården frem til 1800-tallet.

I 1682 var det dyrkede areal på 220 tdr.ld., der dyrkedes i en 5 årig rotation. Boniteten var under middel for herredet, men der var megen skov til gården, der har karakter af en kystskovgård. Besætningen var i 1682 beskeden på 10 køer, 14 okser og 10 ungnød. I 1664 vurderedes skoven til 400 svins olden. Den nyoprettede hovedgård havde i 1552 et tilliggende på 18 gårde. I 1555 erhvervedes fra kronen yderligere 10 vestfynske gårde. I 1662 var tilliggendet på 54 gårde anseligt, og de 20 gårde i nabobyen Jordløse var egaliserede. I 1700-tallet kom Damsbo under stamhuset Hvedholm, og i 1787 var godset tillagt i alt 48 små fisker-gårde på Drejø og Avernakø. Disse gårde var ligeledes egaliserede.

I 1758 blev Damsbo lagt under stamhuset Hvedholm, fra 1798 grevskabet Brahesminde.

I 1656 flyttedes Damsbo fra sit tidligere voldsted til et nyt ca. 600 m sydøst for det gamle. Her byggede Anders Bille et nyt hovedgårdsanlæg.

b. Efter cirka 1800:

Damsbo hovedgårdsejerlav var o.1800 på 363 ha. Hovedgården udvidede både sit ager/engareal og skovarealet kraftigt i løbet af 1800-tallet. I 1870 blev arealet således opgjort til 552 ha, hvoraf 276 var ager/eng-jord og 276 skov. I 1934 udskiltes 221 ha af skovarealet imidlertid som selvstændig ejendom. I 1986 blev arealet opgjort til 349 ha, hvoraf 55 ha var skov.

Værdiansættelsen af ager/eng-arealet (hovedgårdstaksten) steg i perioden 1770-1848 fra 33 tdr.htk. til 46 tdr.htk. Stigningen fortsatte, men med mindre fart, så den i 1956 beløb sig til 52 tdr.htk. Jorden var i 1770 delt op i 6 marker, hvoraf kun de 2 blev besået årligt. I starten af 1900-tallet var der 8 marker, hvoraf de 5 blev besået årligt, mens de tre var henholdsvis brak og græsmarker. Der var da 135 køer, 50 stk. ungkvæg og kalve og 20 får på gården.

Fæstegodsets størrelse og fordeling i 1800-tallet er svær at følge på grund af sammenblandingen med grevskabet Brahesmindes øvrige fæstegods. Frasalget af fæstegods blev først påbegyndt i 1875. I 1770 havde 32 af gårdene hoveripligt til Damsbo. Denne pligt blev senere afløst af en afgift.

Damsbo blev som tidligere nævnt indlemmet i stamhuset Hvedholm i 1758. Stamhuset Hvedholm blev i 1798 ophøjet til et grevskab med navnet Brahesminde. I 1922 solgte besidderen af grevskabet Damsbo til sin broder. Der findes i øvrigt en nærmere beskrivelse af grevskabet Brahesminde under Hvedholm.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse:

Typologisk vurdering:

stor interesse

1. Damsbo er oprettet i 1552 ved sammenlægning af 3 enestegårde i Jordløse kystskovbælte. Den udvidedes i 1600-tallet med jord fra landsbyen, men forblev af forholdsvis beskeden størrelse. I 1656 flyttedes Damsbo til et nyt voldsted og opbyggedes på ny. Af karakter er Damsbo en kystskovgård. Gården er randplaceret i sit ejerlav og har agerorientering.
2. Godstilliggendet opbyggedes fra 18 gårde i 1552 til 54 gårde i 1662. Godset var rimeligt arronderet og egaliseret. I 1700-tallet blev Damsbo en del af stamhuset Hvedholm, fra 1798 grevskabet Brahesminde.
3. Hovedgårdsejerlavet er intakt bevaret til nutiden. Frasalget af fæstegods påbegyndtes først i 1875.
4. Hovedbygningen er opført i 1650'erne samtidig med avlsgården.

Sammenfattende drejer det sig om en almindelig og typeren anlægstype med en række udviklingskarakteristika.

Relikt-vurdering: stor interesse

1. Hovedbygning fra 1600-tallet er velbevaret. Den tilhørende avlsgård er moderniseret. Haveområdet er bevaret ligesom en del af voldgraven.
2. Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse. Skovarealerne er bevaret sammen med et vådområde ved kysten. Gårdene omkring skovene er bevaret.
3. Særlige relikter: Voldstedet af det gamle Damsbo.
4. Arkæologiske interesser: tomten af gårdene Fuglsang, St. og Ll. Damsbo.

aflygnet 1 1800 7
byggt af Lopic, dog an fornyede
Loven i Lopic, men ikke
Lopic.

12
11
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1

12.610

12.610

12.610

12.610

12.610

12.610

12.610

12.610

12.610

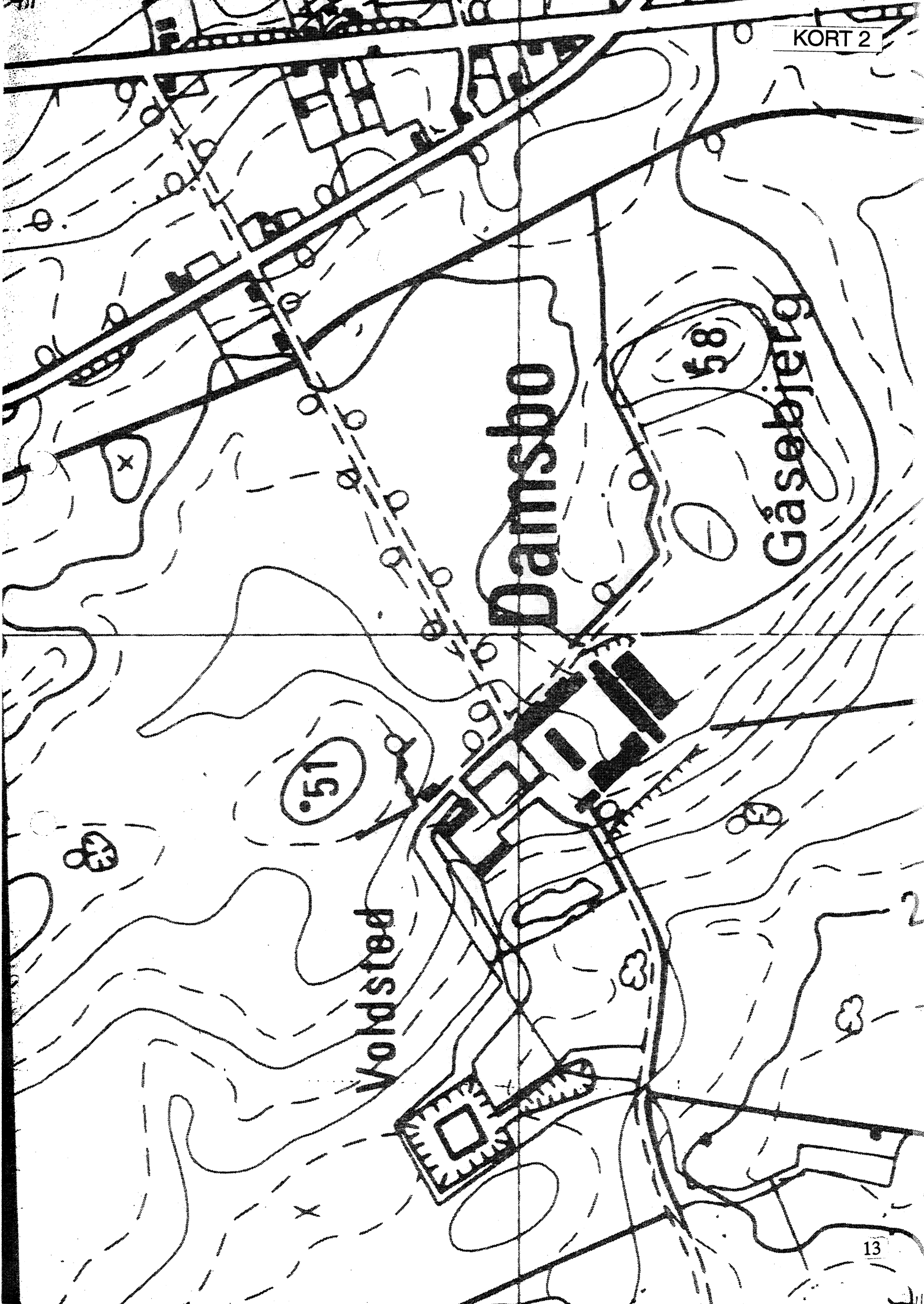
12.610

12.610

12.610

12.610

12.610

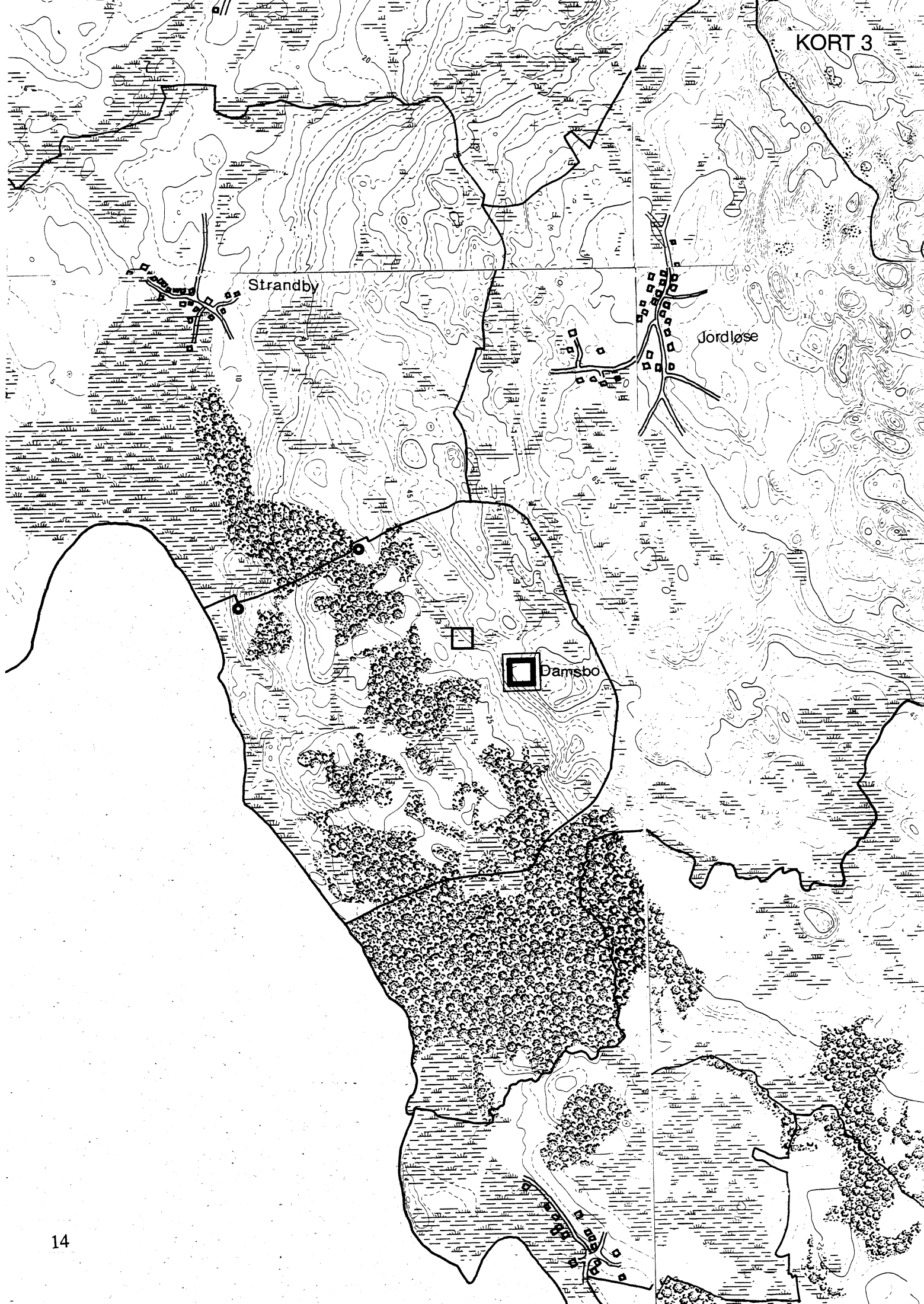
Voldsted

Damsbo

Gåsebjerg

51

58

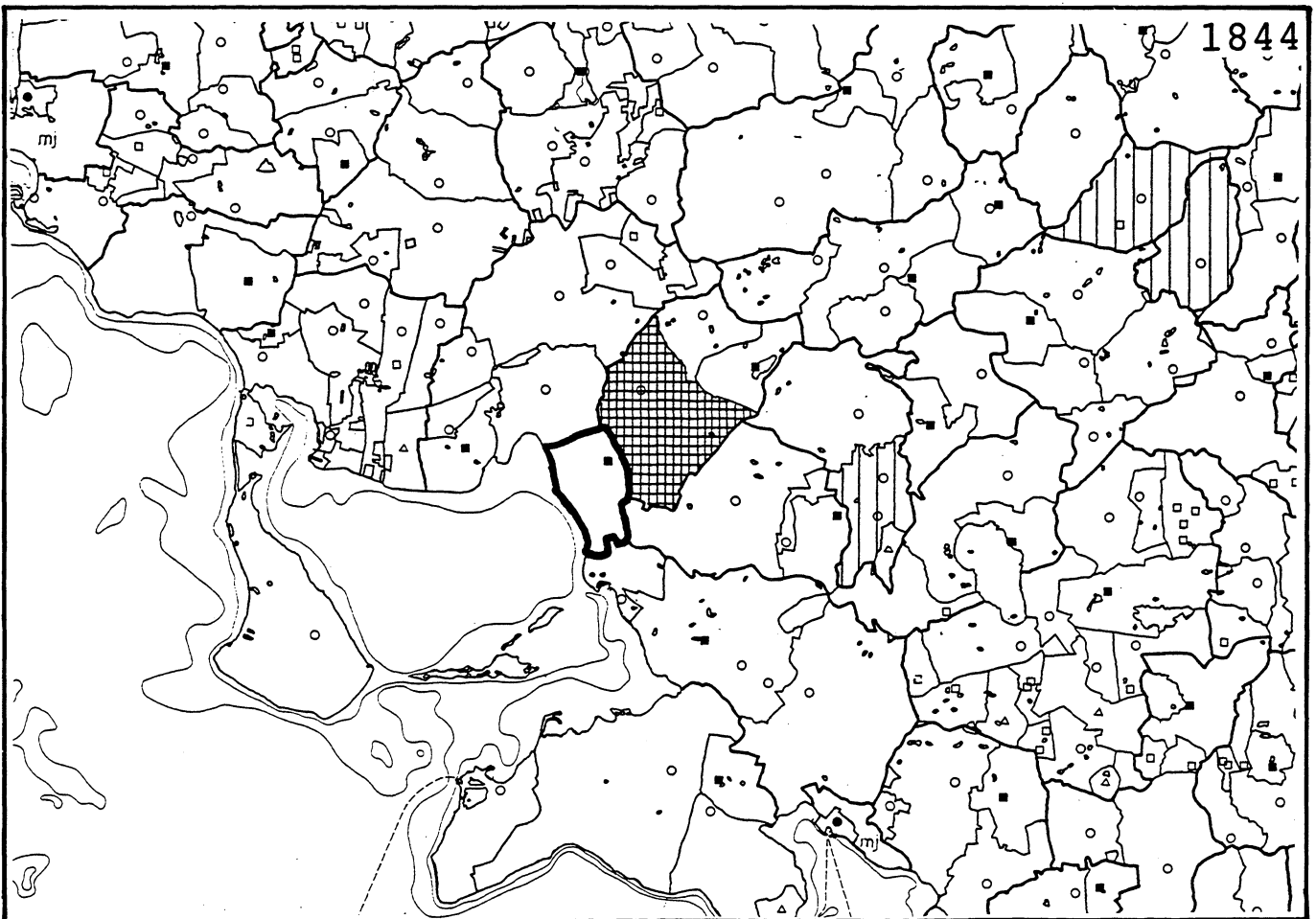

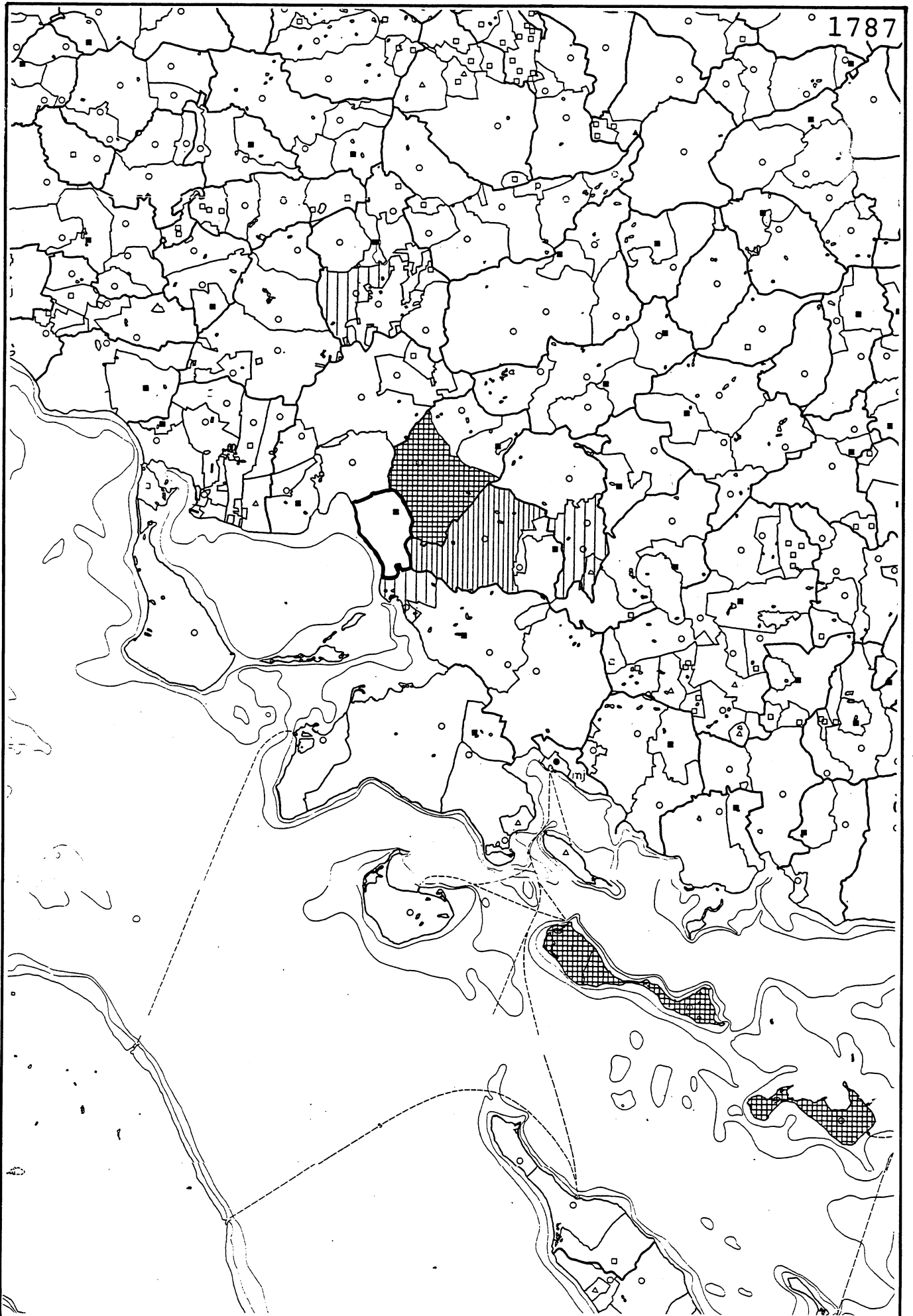

10

15

Horne Bugt

Flenstoffe

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Dreslette
-----------------	-----------------------	--------------------------	---------------------------

Navn: Flenstofte	Tidligere navn:
----------------------------	------------------------

Bemærkninger: Flenstofte nævnes første gang i 1395 i formen Flænstofte. Forleddet kommer af gl.da. "flæm", der betyder strækning, fladt land, agerland. Efterleddet tofte betyder jord beregnet til bebyggelse.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: landsbyhovedgård
--	--

Bemærkninger: Flenstofte var hovedgård o. 1500, men sank senere ned til bondegårdsstatus. I 1648 blev Flenstofte atter hovedgård. Flenstoftes enemærke er udparcelleret af Brydegårds ejerlav.

Ejere:	
1290'erne Niels Amundsen Litle	Fællesejer med nabogård:
1330 De holstenske grever	1652-1797 Løgismose
1357 Kronen?	1797-1820 Hagenskov (Frederiksgave)
Johan Wittekop Krummedige	Under stamhuset, baroniet, grevskabet:
1493 Poul Laxmand	
1502 Kronen	
1527 Peder Laxmand	
1604-48 ukendte ejere	
1648 Corfitz Rosenkrantz	
1652 Anders Bille	
1694 Adam Trampe	
1797 Rasmus Rasmussen	
1799 J. Chr. Ryberg	
1820 Staten	
1853 D. Fr. Jensen	
1858 P. Nielsen Damsboe	
1917 K. Beck	
1923 C.C. Brandt	
nuv. ejer Kirsten Brandt	

Historiske tildragelser:

Rigshofmester Poul Laxmand, der ejede Flenstofte blev i 1502 myrdet i København. Efter sin død blev han anklaget for majestætsfornærmelse, og hans godser blev derefter konfiskeret. Senere blev de dog givet tilbage til hans arvinger.

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Dreslette
----------	----------------	-------------------	--------------------

Ejerlavet omkring år 1800

<p>a. Hoved- og avlsbygninger: Hoved- og avlsbygninger udgør et samlet 4-fløjet anlæg. Hovedbygningen er den nordligste del af anlægget.</p>
<p>b. Placering i ejerlavet: (Ejerlavet er ændret en del ved kortets tilblivelsestidspunkt)</p> <p>Ejerlavets ressourcer: Overvejende agerjord.</p> <p>Placering: Centralplaceret. Orientering: Ager/sø-orienteret.</p>
<p>c. Øvrige bygninger i ejerlavet: Syd for hovedgården ligger der to gårde, som oprindeligt lå til Brydegård by, men ved mageskifte kom ind under Flenstofte ejerlav.</p>

Driftsøkonomi

<p>a. Areal år 1800:</p> <p>Antal marker: 6 heraf i årlig brug: 3</p>
<p>b. Dyrket areal år 1682: 74 tdr.ld. Vangebrug: 2/2</p> <p>Hartkorns sammensætning (i % af agerhartkorn):</p> <p>1. bon: 30 1.+ 2. bon: 87 eng: 4 skov: 10 græs: 0</p> <p>Bemærkninger:</p>

Jordbundsforhold og afgrænsning

<p>Landskabsform: G. Vestfyn. Moræneflade med ås og marint forland.</p> <p>Jordbund: Overvejende moræneler.</p> <p>Naturlig afgrænsning: Ejerlavet er ikke naturligt afgrænset ned mod Brydegård.</p>
--

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Dreslette
----------	----------------	-------------------	--------------------

Relikt-vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger:</p> <p>Hovedbygningen ligger der stadig, men er ikke længere sammenbygget med avlsgården.</p> <p>Avlsgården har samme beliggenhed, men består nu kun af to ikke-sammenbyggede fløje.</p> <p>De to gårde mod syd er blevet flyttet.</p> <p>Bebyggelsesgraden er ikke blevet ændret af nybebyggelse.</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Haven har samme beliggenhed, men er blevet udvidet.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Søen og engen omkring den er bevaret, men der er nyanlagt skov mod nord.</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>	<p>x</p> <p>x</p> <p>x</p>	<p>x</p> <p>x</p> <p>x</p>	<p>x</p>	<p>Hovedbygning opført i 1746, ombygget o. 1800.</p> <p>Avlsgård opført 1790, nedbrændt og genopført i 1903.</p>
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>Ændringerne i ejerlavet er hovedsagelig sket før 1889. Avlsgården bestod endnu i 1889 af tre fløje.</p>				

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Dreslette
----------	----------------	-------------------	--------------------

Hovedgårdstaksten

			1662	1688	1770	1844	1870	1903	1956	
Tønder hartkorn			35	18 + 1½ ¹	18+1½ ¹	19	19	19	19	
Bemærkninger: ¹ Skovskyld.										

Fæstegodset

			1662 ¹	1688 ¹	1770	18	18	1903		
Tønder hartkorn			449	567	563	-	-	-		
Bemærkninger: ¹ incl. fæstegodset til Løgismose.										

			1662 ¹	1688 ¹	1762 ¹	18	18	1903		
Antal gårde			64	113	80					
Heraf i hovedgd. sognet			20	17	21					
Antal huse				45	14					
Heraf i hovedgd. sognet				11	4					
Fæsteenheder ialt				158	94					
Bemærkninger										

Godsfordelingen

	1662	1688	1762	18			
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	20		17				
Heraf samlinger på min. 3 gårde	8		8				
Antal egeliserede samlinger af gårde	3		4				

Hoveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770: 45, der gjorde hoveri både ved Løgismose og Flenstofte.	
Hoveriets omfang pr.gs. gård i 1773:	a) pløjedage
	b) spanddage 22
	c) gangdage 45
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Dreslette
----------	----------------	-------------------	--------------------

Udviklingsbeskrivelse

a. Indtil cirka 1800:

Flenstofte omtales allerede i 1245, men var da vist en bondegård. Om tilstedeværelsen af en form for storgods vidner navnet Brydegård (stor forvaltergård) på nabolandsbyen. Flenstofte udgør den nordligste gård i landsbyen, der oprindeligt måske i helhed har heddet Flenstofte. O. 1500 ejedes Flenstofte af rigshofmester Poul Laxmand, der fik udskilt enemærke sydøst for landsbyen Brydegård. Godset kom herefter en overgang under kronen, men o. 1570 opbyggedes Flenstofte påny som hovedgård, men blev atter bondegård. I 1648 genoprettedes hovedgården af bl.a. bøndergårde i Flenstofte by (=Brydegård?). Hovedgården var herefter i 1688 på 20 tdr.htk, og udvidedes ikke siden. O. 1800 afrundedes godsets jorder ved et magelæg med landsbyen. De to nærmeste gårde nedlagdes og jorden blev lagt under hovedgården, der til gengæld åbenbart afstod "Laxmands enemærke" syd for landsbyen.

Boniteten var i 1682 god i forhold til herredsgennemsnittet. De 74 tdr.ld. agerjord dyrkedes i tovangsbrug. Der var nogen eng og god skov til hovedgården. Skoven takserede i 1664 til 60 svins olden. I 1797 var der 58 køer og 2 tyre på Flenstofte.

Ca. o. 1500 var Flenstofte af størrelse blot en almindelig bondegård på 7 tdr. htk. Gården ejedes af Poul Laxmand, der samtidigt ejede o. 30 enheder i Dreslette sogn. I 1652 afhændedes det beskedne gods med 6 fæstegårde til Løgismose, hvormed gården siden var forenet til 1797. Omtrent 20 gårde i sognet hørte under det forenede gods. I sidste halvdel af 1700-tallet var der ingen avlsbygninger på Flenstofte. Avlen varetoges fra Løgismose. Gården forsynedes med ny hovedbygning i 1746, mens der først blev opført en avlsgård i 1790. I 1797 solgtes Flenstofte med et tilliggende på 13 fæstegårde. Få år efter blev Flenstofte lagt sammen med Frederiksgave (Hagenskov).

b. Efter cirka 1800:

Hovedgårdens areal blev o. 1903 opgjort til 89 ha, hvoraf 72 var agerjord, 8 eng og mose, og 7 var skov. I 1982 var arealet omtrent tilsvarende på 88 ha ager og eng samt 6 ha skov.

O. 1770 var der 45 hoveripligtige enheder tilknyttet de to hovedgårde Flenstofte og Løgismose. I 1797 blev de to hovedgårde skilt fra hinanden ved salg, og Flenstofte beholdt kun et mindre antal fæstegårde. Først i 1800-tallet forøgede den daværende ejer fæstegodset til 240 tdr. htk. og hovedgårdstaksten til 36 tdr. htk. Storhedstiden varede dog kun kort, fordi Flenstofte sammen med ejerens anden besiddelse - Hagenskov - blev overdraget til statskassen i 1820 efter en fallit. Fæstegodset og en del af hovedgårdstaksten blev herefter solgt fra. O. 1903 blev gården drevet af 7 tjenestefolk, 1 dagl. og 6 ekstra folk i roe- og høsttiden.

Jorden blev o. 1770 drevet med 6 marker, hvoraf de 3 blev dyrket årligt. O. 1903 var der 7 marker, hvoraf de 4 blev dyrket årligt, mens 1 lå brak og 2 lå med græs. Der var da en besætning på 10 køer, 30 kalve, ungdreuer, 1 tyr, 7 fededreuer, 8 heste, 6 føl, 6 søer, 27 får og lam.

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Dreslette
----------	----------------	-------------------	--------------------

Sammenfattende vurdering:Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse: **Typologisk vurdering: interesse.**

1. Flenstofte er anlagt som landsbyhovedgård i 1648. Allerede o. 1500 fungerede Flenstofte imidlertid som hovedgård med eget enemærke, men efter Poul Laxmands død i 1502 sank gården ned til fæstegård. Ved anlæggelsen blev der nedlagt 3 gårde i landsbyen. Ved udskiftningen nedlages yderligere to ved et mageskifte. Bortset fra en kort periode først i 1800-tallet forblev Flenstofte en meget beskeden hovedgård på o. 20 tdr. htk., der fra 1652-1820 fungerede som avlsgård for de større nabohovedgårde. Flenstofte er centralplaceret i sit ejerlav, orienteret mod Flenstofte Sø. Der var nogen skov i ejerlavet.
2. Godstilligendet opgøres i 1600-1700-tallet sammen med Løgismoses gårde. Da Flenstofte solgtes fra Løgismose i 1797, fulgte kun 13 fæstegårde med passende til hovedgårdens lille eget-areal. Hovedgården erhvervede ingen kirker eller fik nogen særlig status. Efter en bankerot overtoges godset af staten i 1820, og fæstegodset afvikledes.
3. Hovedbygningen er fra 1746. Avlsbygningen er genopført efter brand i 1903.
4. Det er muligt, at rigshofmester Poul Laxmand har haft betydelige planer med Flenstofte. Navnet Brydegård på nabolandsbyen peger ligeledes på et storgods i middelalderen.

Sammenfattende drejer det sig om en forholdvis almindelig anlægstype, der aldrig opnåede egentlig selvstændig godsstatus.

Relikt-vurdering: interesse.

1. Hovedbygningen fra 1746 er bevaret. Avlsgården nyopført i 1903.
2. Ejerlavet er ikke præget af nybebyggelse. Eng- og skovarealer er bevaret.
3. Særlige relikter.
4. Arkæologisk interesse: Tomterne af en række gårde i landsbyen.

Handwritten mark

N. mid Flen
B. Højga.

GARDS
Vej til S. Højgaard

FLENSBØFTE

FLENSBØTE Hovedgaard.

JORDER

GAMLER

Flanck Spø.

Ni Høvedt

Lars Hansen

til Lars Hansen

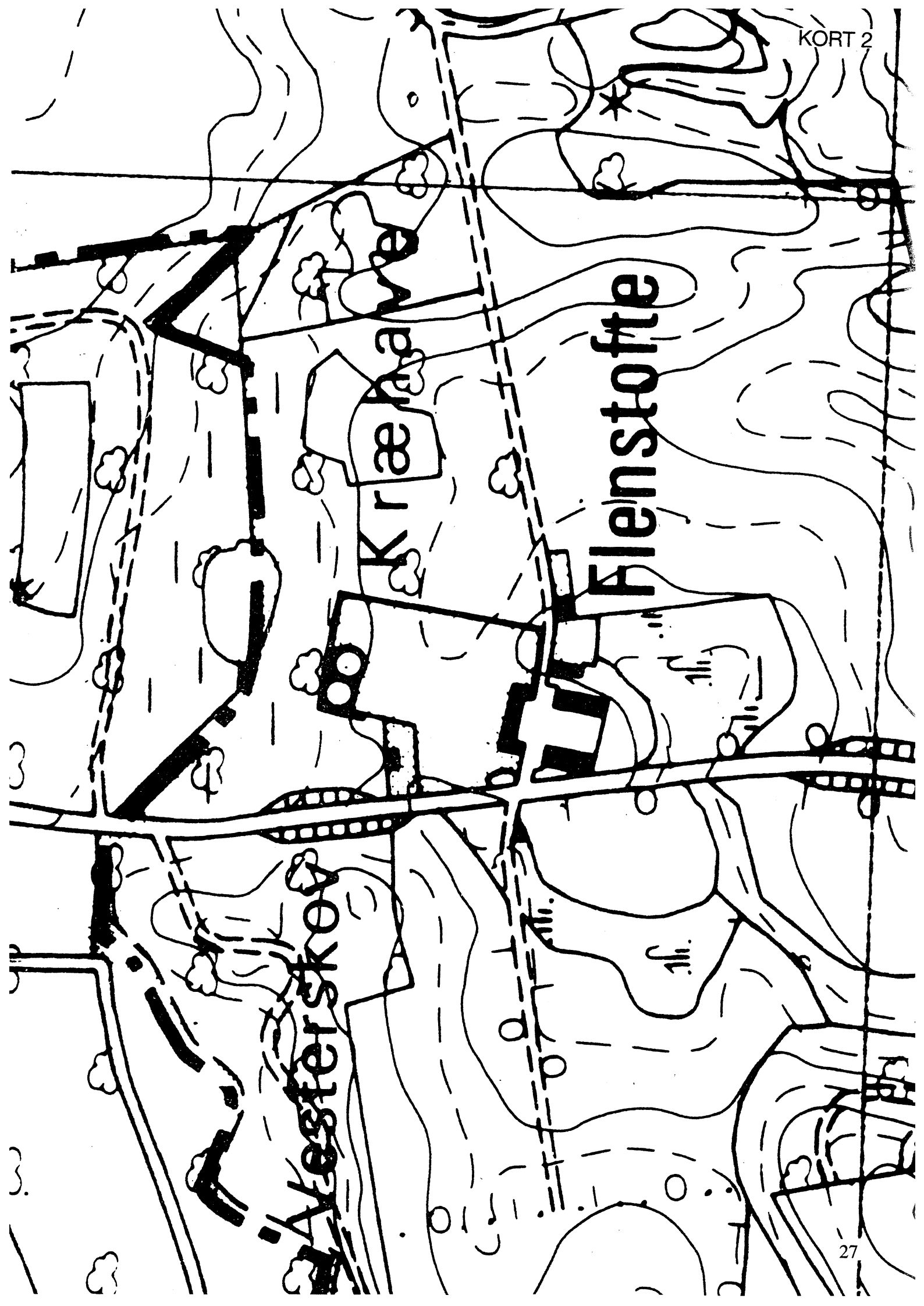
Flanck Spø.

Line.

1	200
2	200
3	200
4	200
5	200
6	200
7	200
8	200
9	200
10	200
11	200
12	200
13	200
14	200
15	200
16	200
17	200
18	200
19	200
20	200
21	200
22	200
23	200
24	200
25	200
26	200
27	200
28	200
29	200
30	200

HER.

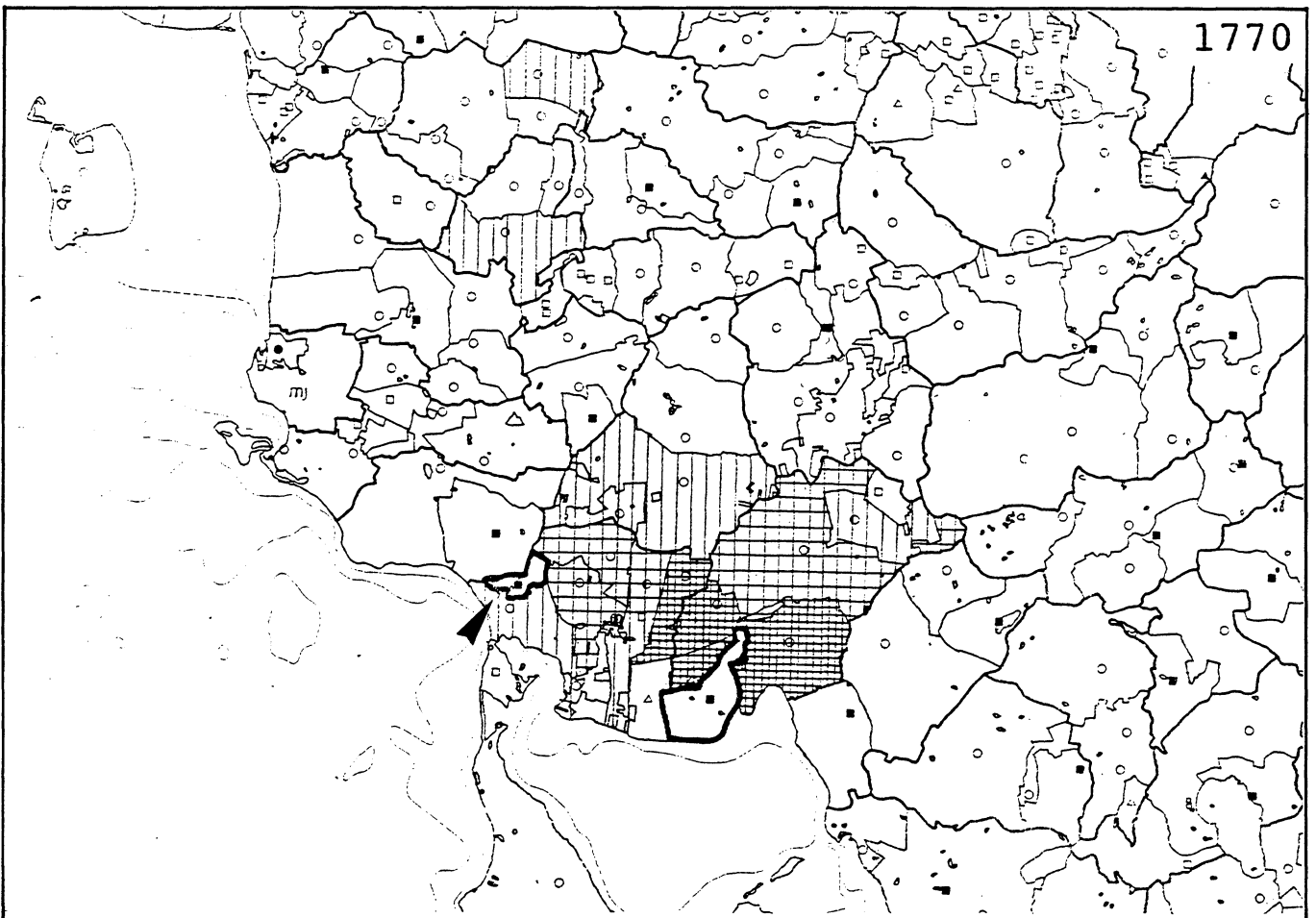
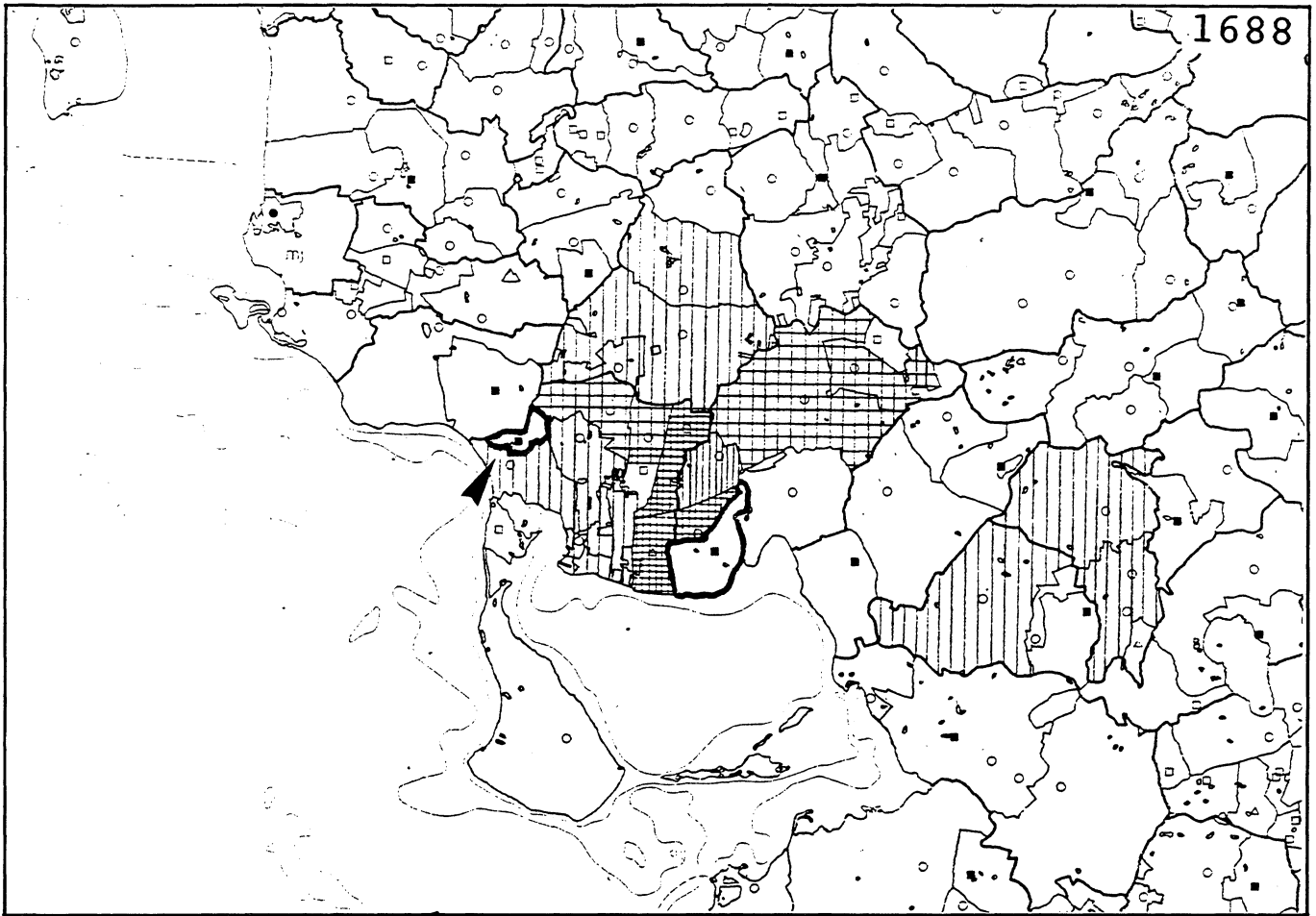
RD-Bjers
DER.

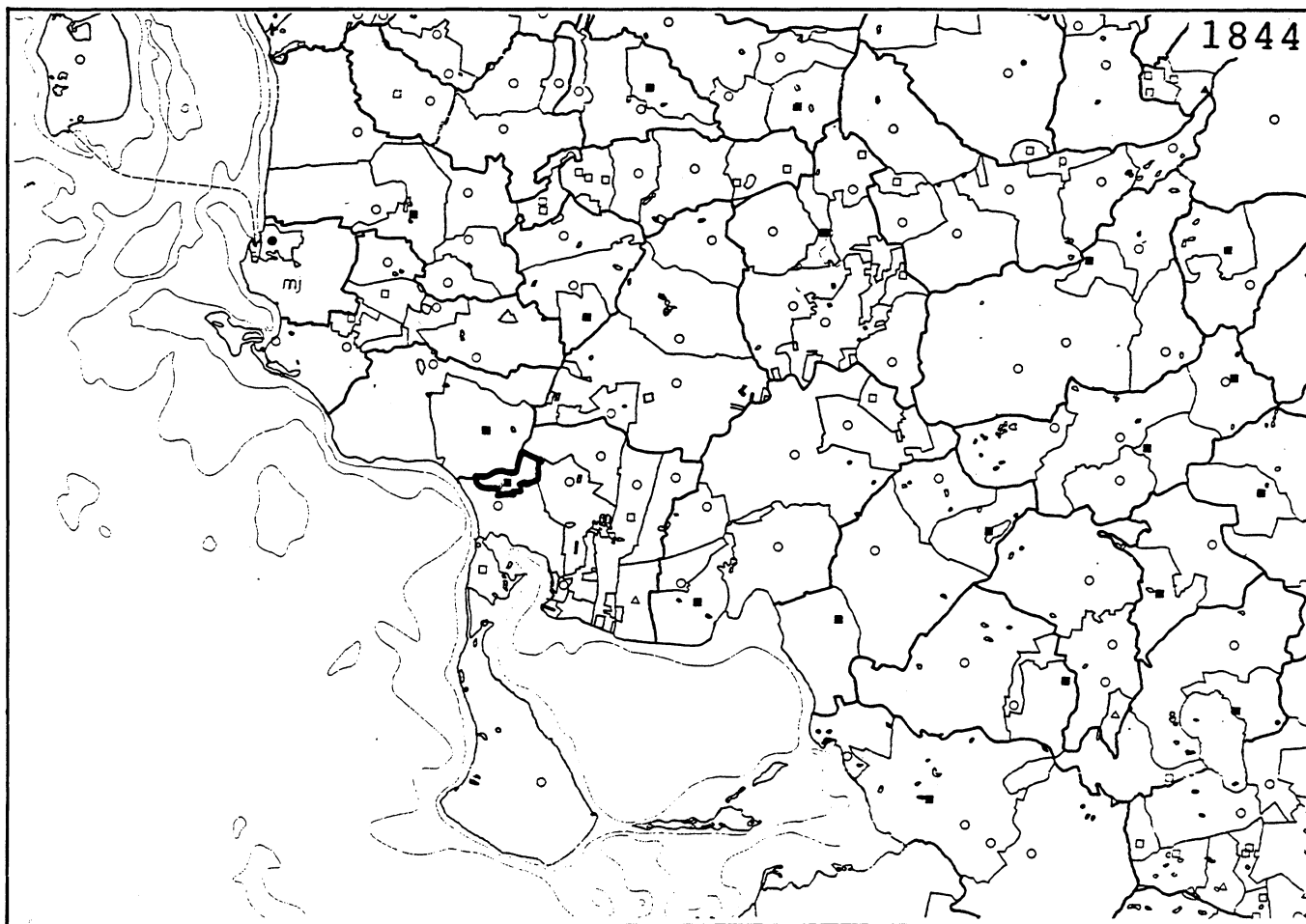

ROG BUGT

Løgismose

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Hårby
----------	----------------	-------------------	----------------

Navn: Løgismose	Tidligere navn:
--------------------	-----------------

Bemærkninger: Løgismose er nævnt første gang i 1333 i formen Løuitzmøsse. Forleddet er sandsynligvis plantenavnet løg, men kan også være afladt af gl.da. "løgh", der betyder (vaske)vand eller sump. Mellemlæddet er gl.da. vith, der betyder skov, efterleddet er mose. Mest sandsynligt er det at Løgismose kommer af plantenavnet, idet der i sognet findes en Nældemose.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: enestegård
---------------------------------	---------------------------

Bemærkninger: Hvornår Løgismose er anlagt vides ikke med sikkerhed. Løgismose har i 1600-tallet gjort indhug i Nældemosens ejerlav.

Ejere:		
1333 Jens Ingjaldsen Revel og Peder Rytze	1915 H. Slott Steensen	Fælles ejer med nabogård: Flenstofte 1652-1797 Damsbo 1624-1656
1410 Jens Pedersen Panter	1923 J. Jessen	
1432 Eiler Hardenberg Engelbrecht Albrechtsen Bydelsbak	1940 O.R. Vanddam	Under stamhuset, baroniet, grevskabet:
1470 Claus Bryske m.fl.	1942 C. Bremer	
1495 Mogens Gøye	1944 Niels Bukh	
1565 Peder Oxe	1947 C. Christfort	
1609 Erik Bille	1951 Johan Theodor Petersen	
1614 Anders Bille	1953 P.B. Klogborg og E. Ørnsholt nuv.ejer Sv. Grønlykke	
1694 Adam Fr. Trampe		
1800 H.Fr. Uldall		
1808 Johs Smidt		
1831 Christen Hansen		
1856 Hans Hansen		
1880 Peder Nielsen		
1883 Viktor J.N. Sønnichsen		
1886 H. Qvistgaard		
1887 Jh. Schmidt v. Leda		
1895 B.T. Brønnings		

Historiske tildragelser:

Rigsmarsken Anders Bille, der ejede Løgismose fra 1614, boede mest på det nærliggende Damsbo. Han såredes i slaget ved Frederiksdal og døde nogle uger senere.

Adam Trampe den yngre, der ejede Løgismose fra 1780, ledede Odense Teater 1798-1811.

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Hårby
-----------------	-----------------------	--------------------------	-----------------------

Ejerlavet omkring år 1800

<p>a. Hoved- og avlsbygninger: Hovedbygningen er et selvstændigt trefløjet anlæg, åbent imod vest og omgivet af voldgrave. Avlsgården ligger umiddelbart uden for gravene. Den består af tre fløje og er åben mod hovedbygningen.</p>
<p>b. Placering i ejerlavet:</p> <p>Ejerlavets ressourcer: Blandingsøkonomi med ager, eng og skov.</p> <p>Placering: Centralplaceret. Orientering: Agerorienteret.</p>
<p>c. Øvrige bygninger i ejerlavet: Der er ikke aftegnet yderligere bygninger i ejerlavet.</p>

Driftsøkonomi

<p>a. Areal år 1800: 325 ha</p> <p>Antal marker: 6 heraf i årlig brug: 3</p>
<p>b. Dyrket areal år 1682: 252 tdr.ld. Vangebrug: 2/1</p> <p>Hartkorns sammensætning (i % af agerhartkorn):</p> <p>1. bon: 28 1. + 2. bon: 80 eng: 15 skov: græs: 3</p> <p>Bemærkninger: 40 malkekøer, 12 øksne, 10 stude og 6 ungkreaturer</p>

Jordbundsforhold og afgrænsning

<p>Landskabsform: K. Vestfyn. Moræneflade med hedeslette og "israndskames".</p> <p>Jordbund:</p> <p>Naturlig afgrænsning: Løgismoses ejerlav er ikke naturligt afgrænset ned mod Nældemose.</p>
--

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Hårby
----------	----------------	-------------------	----------------

Relikt-vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger:</p> <p>Hovedbygningen har mistet sin sydlige fløj og en ny er kommet til mod sydvest. Hovedbygningen fremtræder altså nu som et trefløjet anlæg, åbent mod sydøst, og stadig omgivet af voldgrave.</p> <p>Avlsgården har i store træk samme grundplan, men der er kommet en del mindre bygninger til.</p> <p>Bebyggelsesgraden er ændret noget, idet der er bygget en del gårde og huse mod sydvest.</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Haven her ikke helt samme udstrækning som før.</p> <p>Alléen, som løber fra nordvest ned mod hovedgården er bevaret.</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>En stor del af skovarealet er forsvundet, især mod vest. Vådområdet mod nordøst er bevaret.</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>		X		Ca. 1500 nordøstfløj bygget. 1545 nordvestfløj bygget. 1631-44 sydøst fløj opført, nedrevet i 1826. Sydvestfløj bygget i 1883.
		X		1631-44 bindingsværks ladegård opført.
		X		
	X			
		X		
<p>Tidspunkt for ændringer: Hovedsagelig før 1889.</p>				

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Hårby
----------	----------------	-------------------	----------------

Hovedgårdstaksten

			1662	1688	1770	1850	1870	1903	1956	
Tønder hartkorn			93	66 +3½'	66 +3½'	26	27	27	26	
Bemærkninger: 1) Skovskyld										

Fæstegodset

			1662 ¹	1688 ¹	1762 ¹	18	18	1903		
Tønder hartkorn			449	567	563					
Bemærkninger: 1) incl. fæstegodset til Flenstofte.										

	1475	1532	1662 ¹	1688 ¹	1762 ¹	1850	1870	1903		
Antal gårde	ca. 120	66	64	113	80					
Heraf i hovedgd. sognet	ca. 29	24	27	29	21					
Antal huse		5		45	14	6	5	3		
Heraf i hovedgd. sognet				25	4	6	3	3		
Fæsteenheder ialt	ca. 120	71		158	94	6	5	3		
Bemærkninger: 1) incl. fæstegodset til Flenstofte.										

Godsfordelingen

	1662	1688	1762				
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	20		17				
Heraf samlinger på min. 3 gårde	8		8				
Antal egeliserede samlinger af gårde	3		4				

Hoveri

Antal hoveriagtige enheder o. 1770: 45, der også gjorde hoveri til Flenstofte.	
Hoveriets omfang pr.gs. gård (1773):	a) pløjedage b) spanddage 22 c) gangdage 45
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Hårby
----------	----------------	-------------------	----------------

Udviklingsbeskrivelse

a. Indtil cirka 1800:

Hovedgården Løgismose omtales allerede i 1300-tallet. Den synes opstået ved rydning i strandskoven i Nældemoses ejerlav. Allerede i senmiddelalderen var Løgismose et betydeligt gods med stenbygget hovedfløj. I 1634 udvidedes hovedgården på Nællemoses bekostning, således at hovedgårdstaksten kom til at strække sig helt ind til landsbykernen. Nællemose fik kompensation ved udlæg af jord fra nabolandsbyen Strærup. Hovedgården Højsgård i naboejerlavet Strandby lagdes ligeledes under Løgismose takst, der herved nåede op på 66 tdr. htk. (o. 1688) foruden 3 tdr. skovskyld. Dette niveau bibeholdes frem til 1799.

Agerjordens bonitet var i 1682 middelgod og jorden dyrkedes i trevangsbrug. Der var særdeles gode eng-, skov- og græsressourcer til hovedgården, der i 1682 havde en besætning på 68 kreaturer, heraf 40 malkekøer. I 1664 vurderedes skoven til 300 svins olden. Løgismose er som type nærmest en kystskovgård.

Frem til 1650 plagedes Løgismose af talrige arvedelinger og splittede bosiddelsesforhold. Ved et skifte i 1475 vedr. 2/3 af Løgismose, fordeltes foruden Løgismose med Nællemose by og Sarup Mølle, ialt 108 fynske gårde, herunder (de senere hovedgårde) Hvedholm og Skjoldemose. I 1532 hørte til godset 64 gårde, 2 møller og 5 huse. Anders Bille forenede i midten af 1600-tallet Løgismose med nabogårdene Damsbo og Flenstoft. Løgismose-Flenstoft nåede herved et niveau på 5-600 tdr. htk., der bibeholdes frem til frasalget til selveje, der fandt sted o. 1800. Samtidig udstykkedes 26 tdr. htk. af hovedgårdstaksten. Fra senmiddelalder bestod godskernen af Nællemose, Strærup og Sarup med møller. Nællemose egaliseredes tidligt og byen gav i 1532 ingen landgilde, kun hoveri. Anders Bille egaliserede Strærup og Strandby. Desuden var i 1664 4 gårde i Voldtofte egaliseret.

Løgismose blev aldrig oprettet som stamhus. Godset fik i 1650 jus patronatus til Hårby Kirke, og o. 1700 til Flemløse Kirke. I 1670'erne opførte Løgismose en skole i Hårby. O. 1750 opsatte bønderne adskillige hundrede favne dobbelte stengærder omkring gårdens løkker.

b. Efter cirka 1800:

Hovedgårdsejerlavet blev o. 1800 opgjort til 325 ha. O. 1903 har avsgården et areal på 232 ha, hvoraf 167 er agerjord, 17 eng og kær, mens 33 ligger hen som skov.

I 1982 var tilliggendet 221 ha, hvoraf 149 ha ager, 39 ha eng og 33 ha skov. Fæstegodset blev solgt fra allerede sidst i 1700-tallet sammen med en del af hovedgårdstaksten, der udstykkedes til bøndergårde. O. 1903 var der 10 fastansatte og 10 daglejere på gården. I roe- og høsttiden beskæftigede man 10 koner ekstra.

Hovedgårdstaksten falder helt ned til 26 tdr. htk. sidst i 1700-tallet, men er herefter stabil i perioden 1800-1956. Jorden var o. 1770 delt i 6 marker, hvoraf 4 lå brak. O. 1903 var der 8 marker, hvoraf 1 lå brak og 2 lå med kløver og græs. Besætningen var da på 50 køer og 38 kalve og ungkreaturer.

Fyns Amt	Herred: Båg	Kommune: Hårby	Sogn: Hårby
-----------------	-----------------------	--------------------------	-----------------------

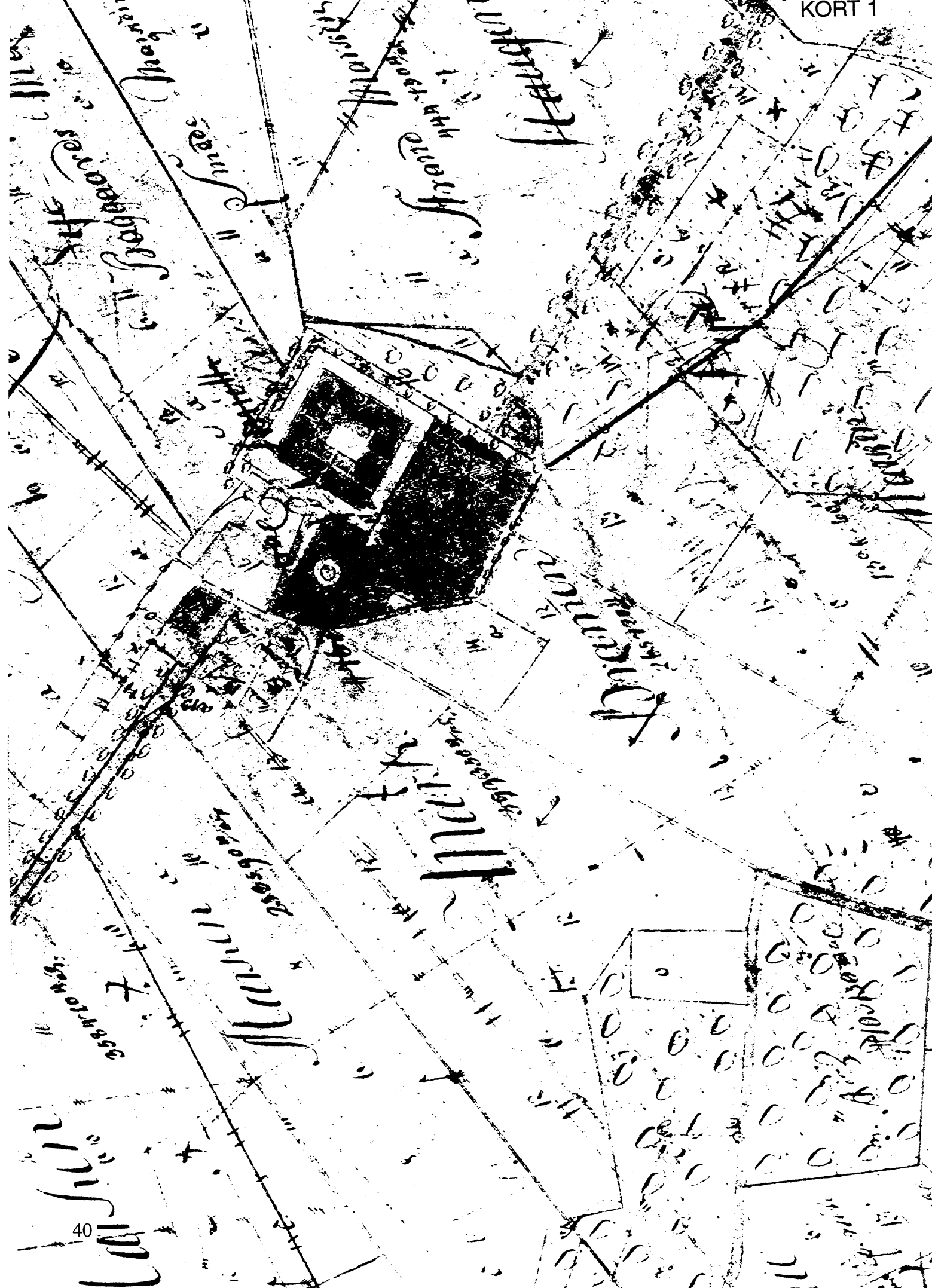
Sammenfattende vurdering:Ingen
interesse: Interesse: Stor
interesse: Særlig
interesse: **Typologisk vurdering: særlig interesse.**

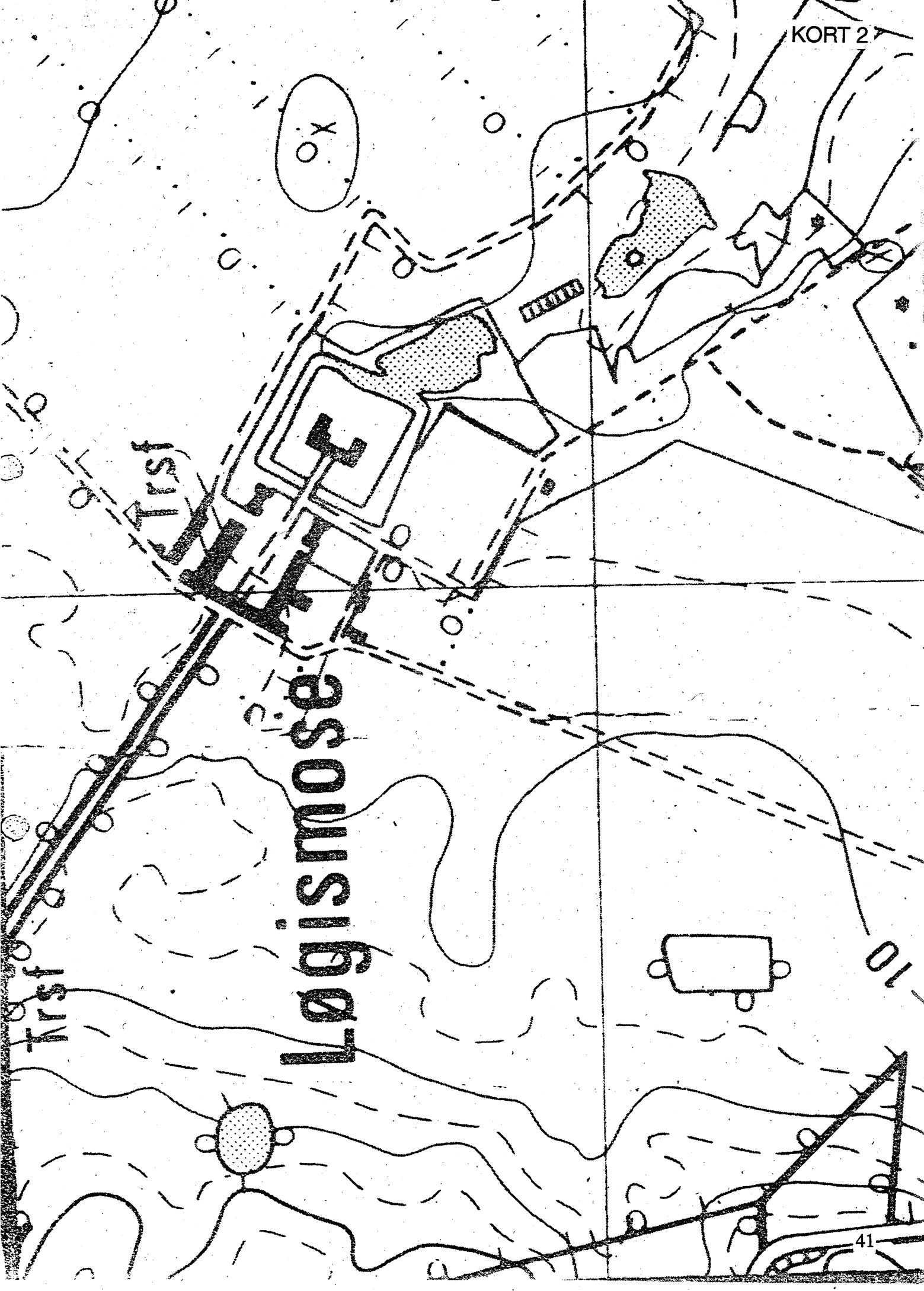
- Løgismose rækker som hovedgård i hvert fald tilbage til tiden o. 1300. Den er anlagt som enestegård i kystskoven, og var allerede i 1300-1400-tallet et betydeligt gods. Nabolandsbyen "Strandbys" navn antyder havneaktivitet. En gammeltofte til Strandby ligger ved åens udløb. Muligvis skal Løgismoses rødder søges her. Allerede o. 1500 ejede Løgismose nabolandsbyen Nældemose - med hoveriydende gårdsæder - og Sarup med mølle. Hovedgården udvidedes i 1600-tallet til en stordrift, på ca. 70 tdr. htk. Hovedgården er centralplaceret i sit ejerlav, der præges af kystskov og eng.
- Godstilliggendet var allerede i 1475 oppe på 120 gårde. Gentagne arvedelinger reducerede dog tilliggendet til et forholdsvis stabilt niveau på 60-80 gårde. Allerede i middelalderen var Nældemose egaliseret, i 1600-tallet egaliseredes yderligere Strærup og Standby. Ejendommeligt nok blev Løgismose aldrig stamhus. Der erhvervedes jus patronatus til Hårby og Flemløse Kirke. Fæstegodset frasolgte o. 1800, hvor hovedparten af hovedgården ligeledes udparcelleredes.
- Hovedbygningens ældste dele er fra 1500 og 1600-tallet. Ladegården er opført i 1600-tallet. Tre af landets fremtrædende ledere har ejet og bygget på Løgismose fra 1500-1650 (rigshofmester Mogens Gøye, rigshofmester Peder Oxe og rigsmarsk Anders Bille).

Sammenfattende drejer det sig om en almindelig og typeren anlægstyper med en usædvanlig lang og indholdsrig udviklingshistorie med mange karakteristika, og en meget stor betydning for egnens udvikling.

Relikt-vurdering: stor interesse.

- Hovedbygningen fra 1500-1600-tallet er delvis bevaret ligesom ladegårdsbygningen fra 1600-tallet er delvis bevaret dog i stærkt ombygget stand.
- Ejerlavet er præget af nogen nybyggeri. Engarealerne samt en del af skovarealerne er bevaret.
- Særlige relikter: -
- Arkæologiske interesser: -

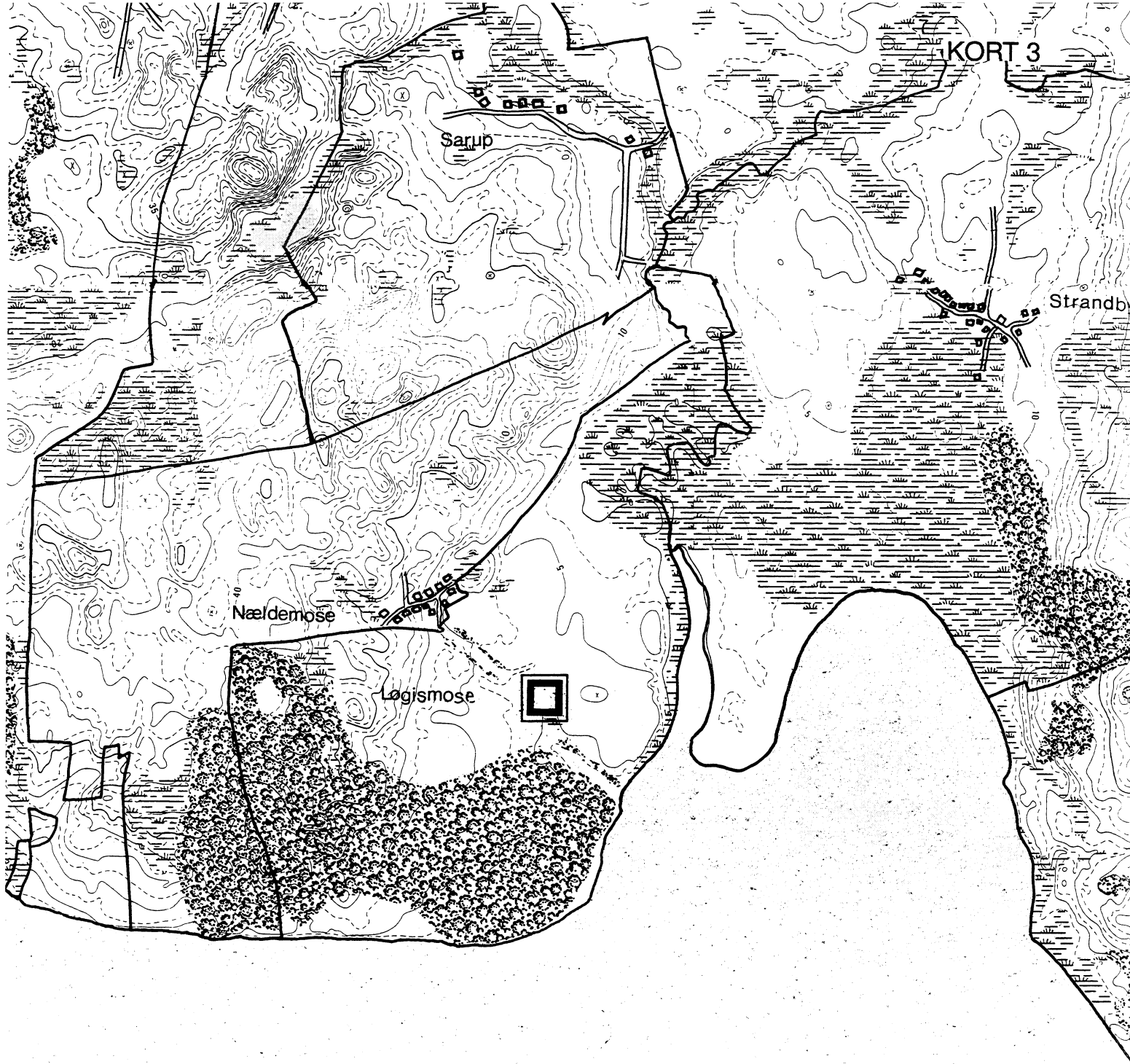
Lagismose

Trsf

Trsf

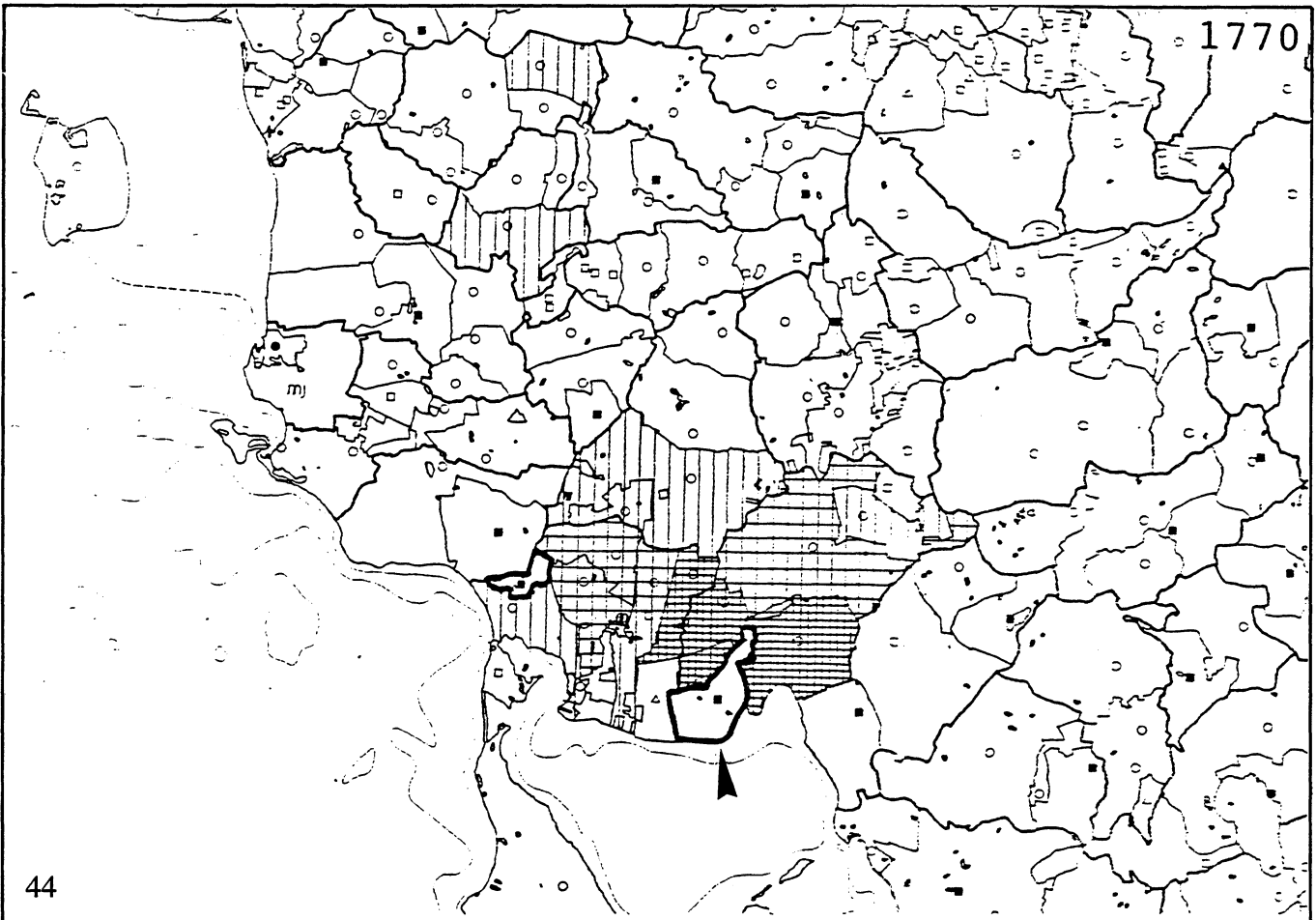
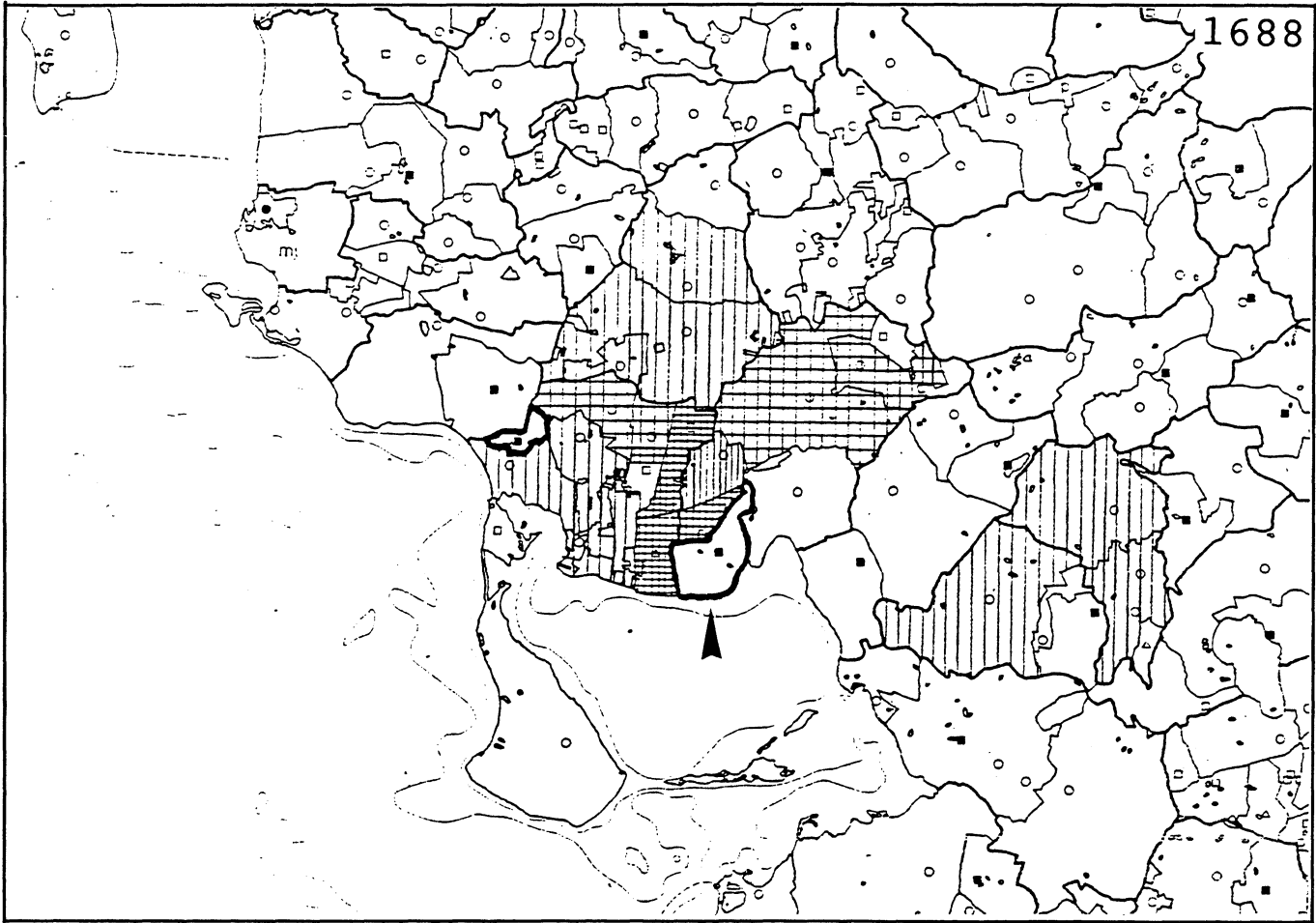
10

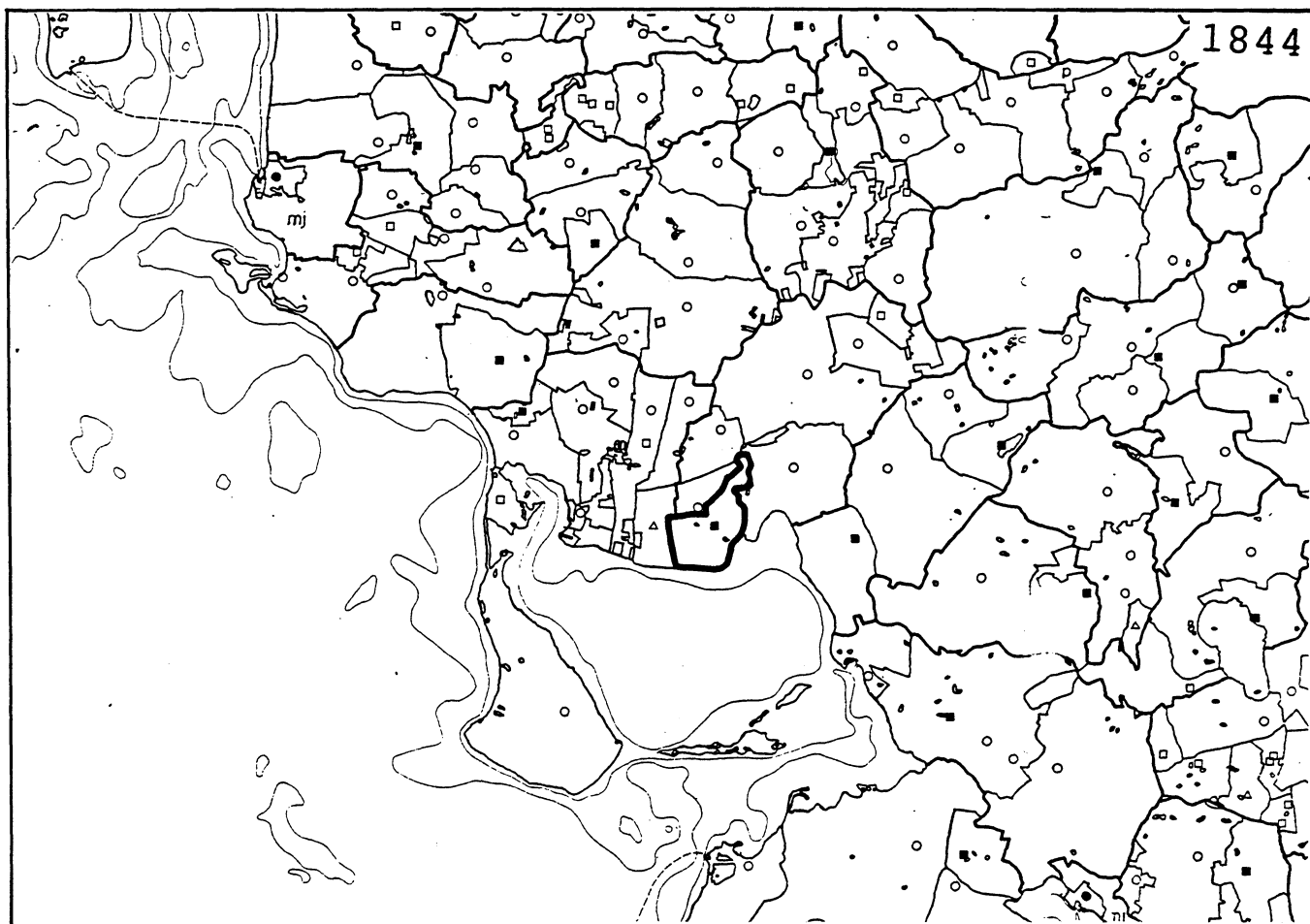
41

NØRREFJORD

Søbo

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Navn: Søbo	Tidligere navn:
----------------------	------------------------

Bemærkninger: Søbo nævnes første gang 1442 i formen Siøbo. Forledet er Sø, der hentyder til beliggenheden ved en sø. Efterledet er bo, der betyder gård.

Anlægstidspunkt: middelalder	Anlægsform: enestegård
--	----------------------------------

Bemærkninger: Søbo er opstået som adelig sædegård i 1400-tallet. Hovedgården har gjort indhug i udflytterbebyggelsen Trunderups ejerlav.

Ejere: 1442 Joacim Henriksen Reventlow 1613-40 ukendte ejere 1640 Gabriel Laxmand 1642 Anders Bille 1686 Anders Rosenkrantz 1722 Johan Eskild de Falsen 1758 C.L. v.Scherewien 1781 J.A.Cramer 1795 J. Brandt og Rasmus Ejlersen 1811 N. H. Haugsted 1829 W. Stannius 1855 Sophus Paulsen 1862 Christian v.Barner 1872 G. C. Raben 1875 L. C. Petersen 1927 H. Larsen 1986 Georg Vind
--

Historiske tildragelser:

Margrethe Reventlow, der ejede Søbo fra 1564, var gift med rigsråd Erik Krabbe til Bustrup. Han foranstaltede udgivelsen af Saxo i 1534.

Johan A. Cramer, ejer af Søbo fra 1781, var en kendt tysk teolog. På den tyske digter Klopstocks foranledning blev han hofpræst i 1754, senere udnævntes han til professor i teologi.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Ejerlavet omkring år 1800

a. **Hoved- og avlsbygninger:** Hoved- og avlsbygninger ligger tæt, men udgør ikke et samlet anlæg. Hovedbygningen er et trefløjet anlæg åbent mod vest. Vest og sydvest herfor ligger avlsbygningerne sammen med flere mindre bygninger.

b. **Placering i ejerlavet:**

Ejerlavets ressourcer: Overvejende agerjord med mindre indhold af skov.

Placering: Centralplaceret

Orientering: Søorienteret

c. **Øvrige bygninger i ejerlavet:** Der er ikke aftegnet yderligere bygninger i ejerlavet.

Driftsøkonomi

a. **Areal år 1800:** 349 ha

Antal marker: 9

heraf i årlig brug:

b. **Dyrket areal år 1682:** 186 tdr.l.d. **Vangebrug:** 2/1

‡ **Hartkorns sammensætning (i % af agerhartkorn):**

1. bon: 11 1. + 2. bon: 68 eng: 5 skov: 25 græs: 0

Bemærkninger: Besætning 1682: 0 køer, 20 okser, 10 stude, 26 ungnød.

Jordbundsforhold og afgrænsning

Landskabsform: K. Vestfyn. Moræneflade med terrænskrænt.

Jordbund: Moræneler med mindre områder med smeltevandssand.

Naturlig afgrænsning:

Søbo er kun naturligt afgrænset mod Trunderup.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Relikt - vurdering

Reliktvurderingen er foretaget på grundlag af sammenligninger af kort fra omkring år 1800 og år 1880 med nutidige kort og luftfoto	Velbevaret struktur	Delvis bevaret struktur	Opløst struktur	Bemærkninger
<p>Bygninger: Hovedbygningen har mistet to fløje, men ligger stadig på banken ude i søen</p> <p>Avlsbygningerne er blevet ændret en del. Der er forsvundet flere bygninger og kommet nye til.</p> <p>Bebyggelsesgraden er ændret, idet der er bygget en del nye huse især mod sydvest.</p> <p>Andre anlæg:</p> <p>Haveområdet er blevet større vest for hovedgården, men mindre sydvest for hovedgården.</p> <p>Vejforløbet omkring hovedgården er blevet ændret, så vejen går uden om anlægget.</p> <p>Skove og vådområder:</p> <p>Gærderne omkring Hestehaven er bevaret</p> <p>Ikke-ager arealer: Hovedparten af skov- og engarealerne er forsvundet.</p> <p>Særlige relikter:</p> <p>Fruenshøj øst for hovedgården er et gravsted for Marie de Falsen, død i 1795.</p> <p>Arkæologiske interesser:</p>		X	X	<p>2-fløjet anlæg bygget i 1720'erne. Istand-1940.</p> <p>1593 ladegård bygget. Moderniseret i 1720'erne. Fornyet i 1928.</p>
<p>Tidspunkt for ændringer:</p> <p>Ændringerne i ejerlavet er hovedsageligt sket før 1889. På kortet fra 1889 er der aftegnet et mejeri ved hovedanlægget.</p>				

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Hovedgårdstaksten

			1662 ¹⁾	1688 ²⁾	1770 ²⁾	1842 ³⁾	1870	1903	1956	
Tønder hårkorn			50	27	27	20	20	21	20	
Bemærkninger: 1) excl. 12½ td.htk.skovskyld. 2) excl. skovskyld. 3) excl. 9 tdr.htk.skovskyld.										

Fæstegodset

			1662	1688	1770	1842	18	1903		
Tønder hårkorn			257	219	257	39				
Bemærkninger:										

			1662	1688	17	18 02	1842	1903		
Antal gårde			27	34		33	6			
Heraf i hovedgd. sognet			9	7		8	1			
Antal huse				14		37	17			
Heraf i hovedgd. sognet				4		14	2			
Fæsteheder ialt				48		70	23			
Bemærkninger										

Godsfordelingen

	1662	17	1802	1842		
Antal bebyggelser hvor hovedgården har fæstegods	6		11	7		
Heraf samlinger på min. 3 gårde	4		5	0		
Antal egaliserede samlinger af gårde	1		4	0		

Hoveri

Antal hoveripligtige enheder o. 1770:	27
Hoveriets omfang pr. gs. gård:	a) pløjedage
	b) spanddage
	c) gangdage
Bemærkninger:	

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Udviklingsbeskrivelse**a. Indtil cirka 1800:**

Søbo kendes som adelig sædegård fra 1442. Den er anlagt som skovenestegård ved kanten af Søbo sø. Landsbyen Trunderup har afgivet jord til Søbo. I 1688 var Søbo på beskedne 27 tdr.htk. ager og eng, og gården blev ikke siden udvidet. I 1682 var det dyrkede areal på 186 tdr.ld., der dyrkedes i trevangsbrug. Boniteten lå lidt under herredsgennemsnittet. Der var nogen eng og især megen skov til gården, der har karakter af en skovgård. I 1664 vurderedes skoven til 300 svins olden. Besætningen var i 1682 på 30 okser og stude samt 26 ungnød.

Godstilligendet lå i 1600-1700-tallet stabilt o.30 gårde. Til gården hørte nabolandsbyen Trunderup, der allerede var egaliseret i 1662. I 1802 var yderligere gårdgrupperne i Allerup, Vester Hæsinge og Stenderup egaliserede. Bortset fra Trunderup lå godset forholdsvis spredt.

I 1720'erne blev en ny trefløjet hovedbygning i bindingsværk og grundmur opført. Voldgraven var allerede tilgroet i 1743.

Søbo havde fælles ejer med Damsbo i midten af 1600-tallet, men blev i øvrigt ikke del af noget større godskompleks.

b. Efter cirka 1800:

Søbo hovedgårdsejerlav var o.1800 på 349 ha. I begyndelsen af 1800-tallet formindskedes arealet ved oprettelsen af gården Dorthealund. De to gårde ophørte ret hurtigt med at have samme ejer. Søbos areal blev først i 1900-tallet opgjort til 214 ha, hvoraf 137 ha var agerjord og 45 ha skov. Herefter er arealet blevet yderligere formindsket, så det i 1986 blev opgjort til 199 ha, hvoraf 118 ha var ager og 55 ha skov.

Værdien af ager/eng-arealet (hovedgårdstaksten) faldt i begyndelsen af 1800-tallet fra 27 til 20 tdr.htk. Det skyldes den tidligere omtalte oprettelse af gården Dorthealund. I resten af perioden 1800-1956 holdt den sig på samme niveau. Jorden var i 1770 delt op i 9 marker. Først i 1900-tallet var der 6 marker, hvoraf de 4 blev besået årligt, mens de to blev brugt til græs. Der var da 65 køer og 20 stk. ungkvæg og kalve på gården. I dag er der svinehold på gården, og jorden bruges til korn- og frøavl.

Fæstegodset, der i 1770 beløb sig til 257 tdr.htk., blev solgt fra i første halvdel af 1800-tallet. Søbo havde i 1800-tallet en del forskellige ejere, der købte den, solgte en del af fæstegodset fra, hvorefter de ret hurtigt solgte hovedgården videre. I 1770 var der 27 gårde, som havde hoveripligt til Søbo. Denne pligt blev senere afløst af en afgift. I begyndelsen af 1900-tallet blev gården drevet af 15 faste folk og 4 daglejere.

Fyns Amt	Herred: Sallinge	Kommune: Hårby	Sogn: Jordløse
-----------------	----------------------------	--------------------------	--------------------------

Sammenfattende vurdering:

Ingen interesse: Interesse: Stor interesse: Særlig interesse:

Typologisk vurdering: interesse

1. Søbo er anlagt som skovenestegård i Trunderup ejerlav. Den nævnes som hovedgård fra 1442. Gården forblev af beskeden størrelse. Søbo er placeret ned til Søbo sø. Af karakter er Søbo en skovgård.
2. Søbo havde i 1600-1700-tallet et fæstegods på o. 30 gårde. Hovedbesiddelsen var Trunderup, der allerede var egaliseret i 1662. Endnu i 1802 var godset kun mådeligt arronderet og egaliseret. Godset opnåede ingen særlig status.
3. Fra 1800 til i dag er hovedgårdsejerlavet formindsket til næsten det halve. Fæstegodset blev solgt fra i begyndelsen af 1800-tallet.
4. Hovedbygningen er fra 1700-tallet. Avlsgården ombygget i 1928.

Sammenfattende drejer det sig om en almindelig og typeren anlægstype med få udviklingsmæssige karakteristika og en hurtig godsopløsning.

Relikt-vurdering: interesse

1. Hovedbygningen fra 1700-tallet har mistet to fløje. Ladegården er fornyet i 1928. Haveområdet er ændret.
2. Ejerlavet er noget præget af nybebyggelse. Hovedparten af skov- og engarealerne er forsvundet.
3. Særlige relikter: Marie de Falsens gravsted.
4. Arkæologiske interesser: -

45

Søbo Sø

Søbo

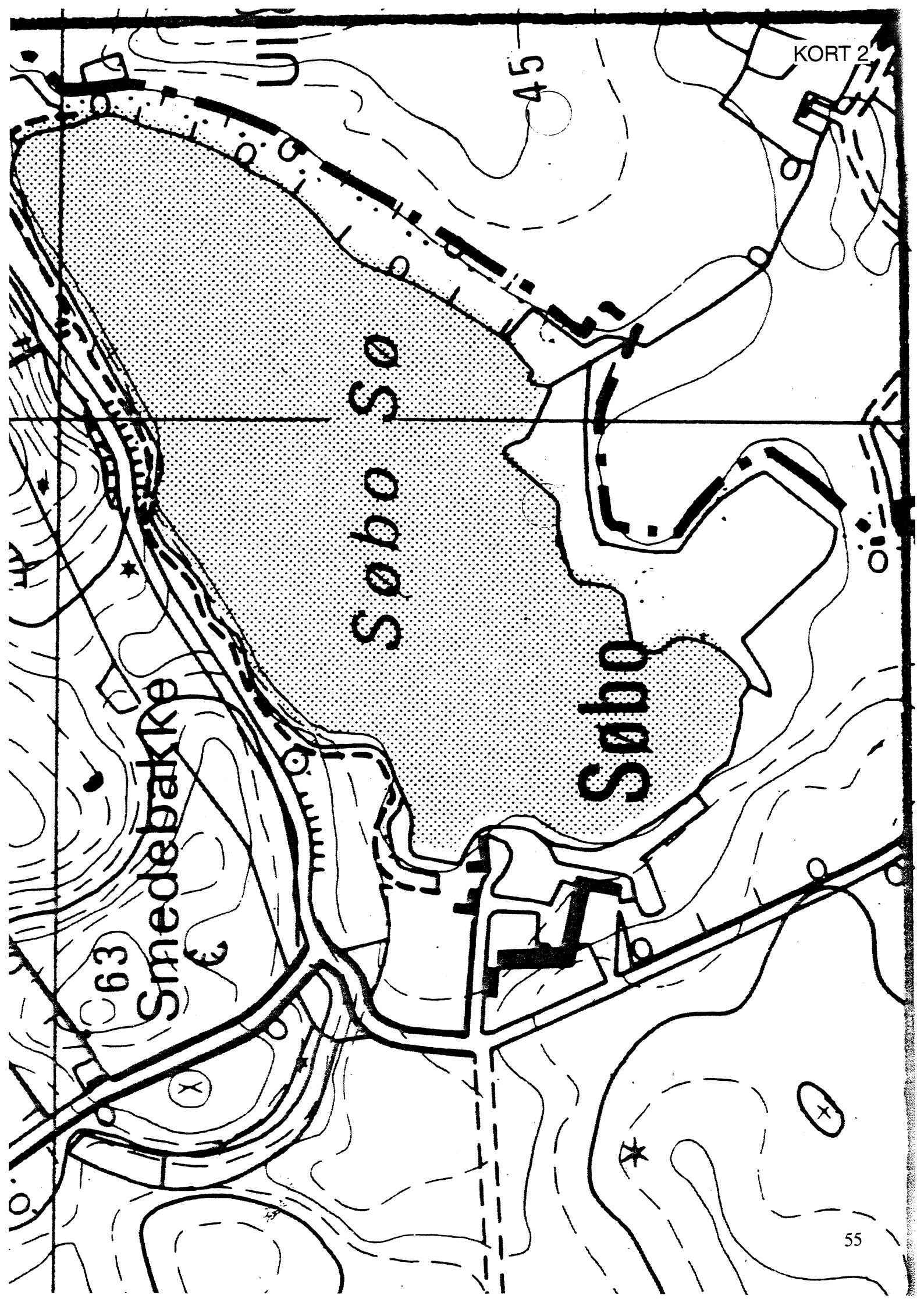
Smedebakke

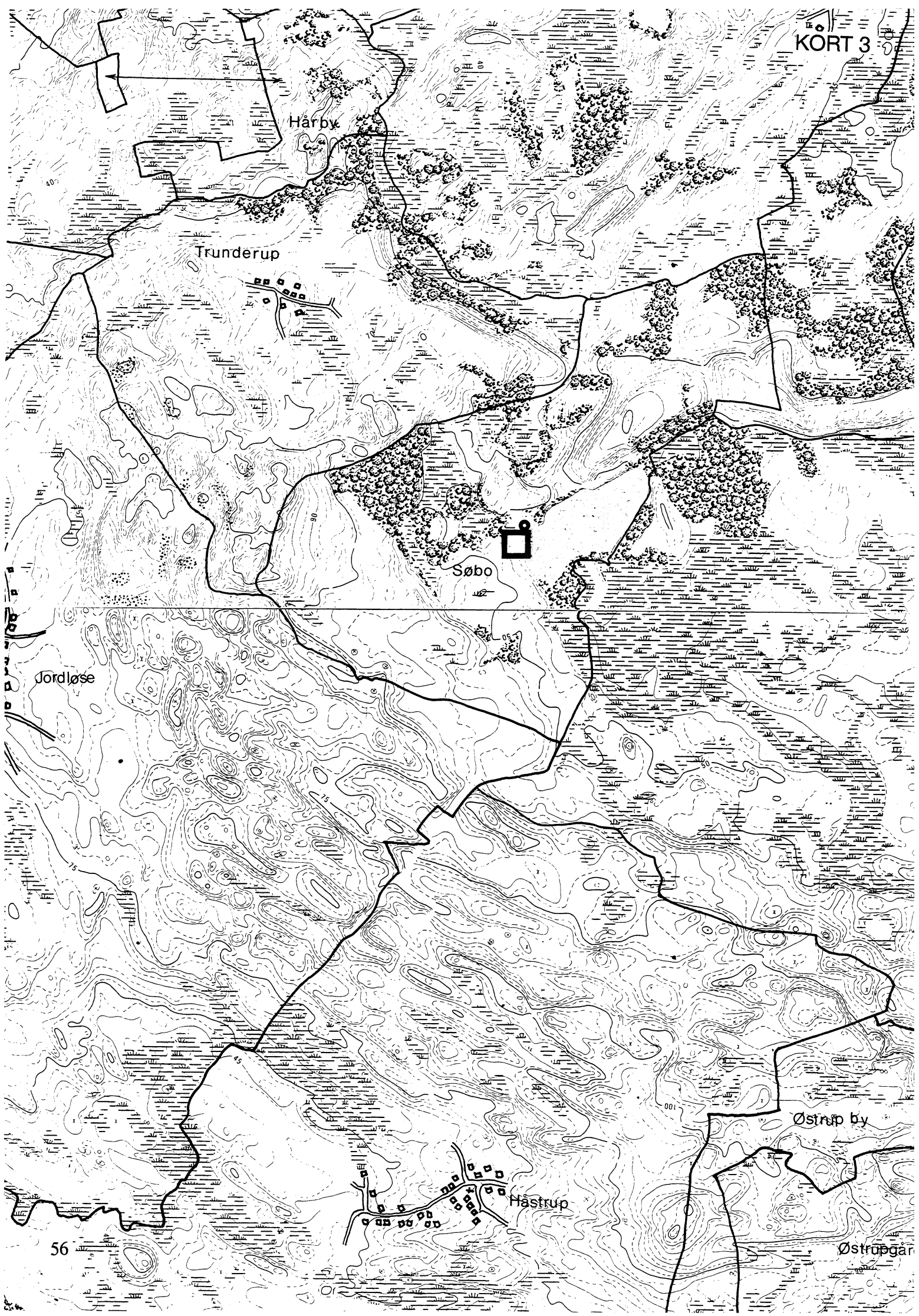
63

€

X

*

Harby

Trunderup

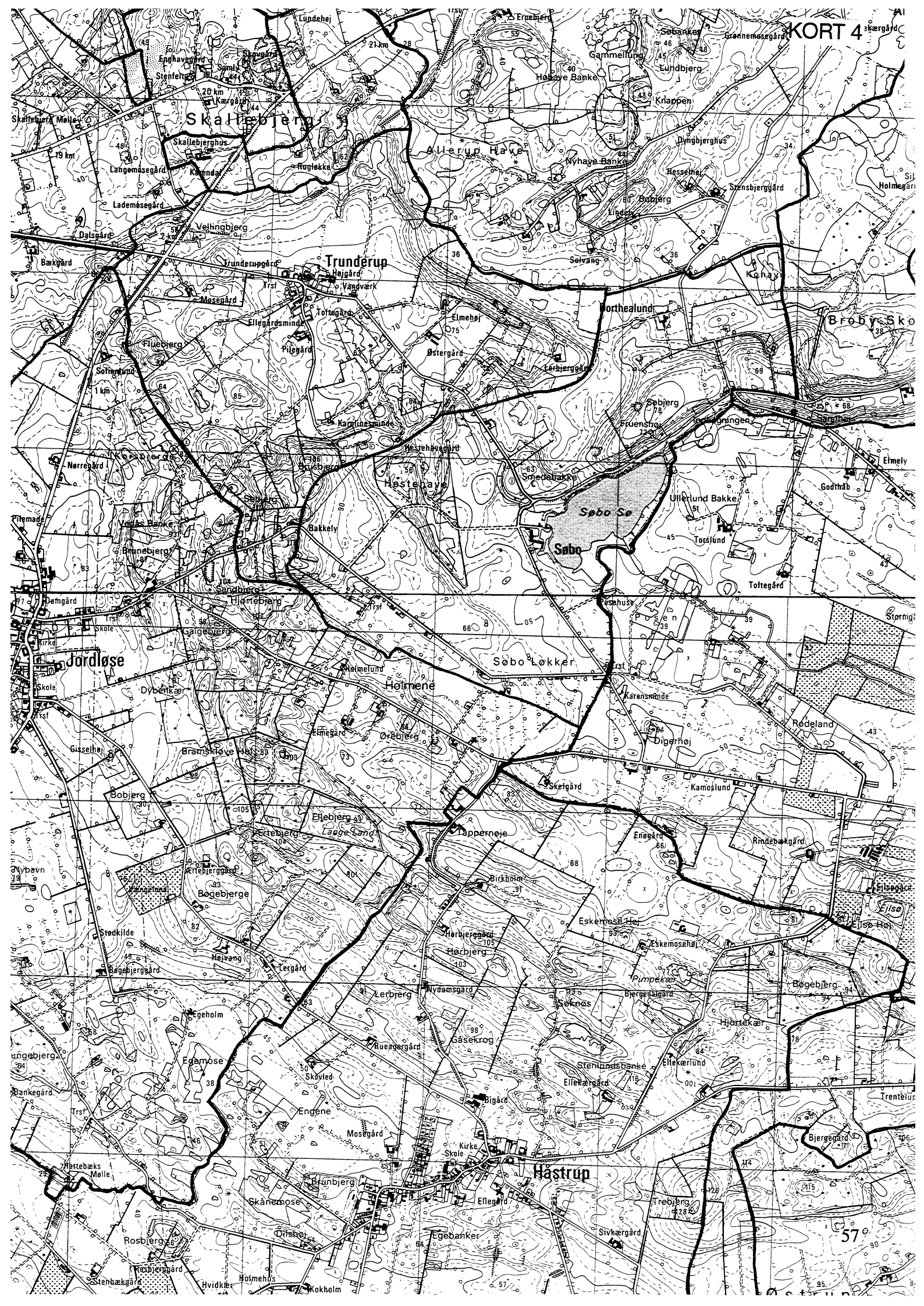
Søbo

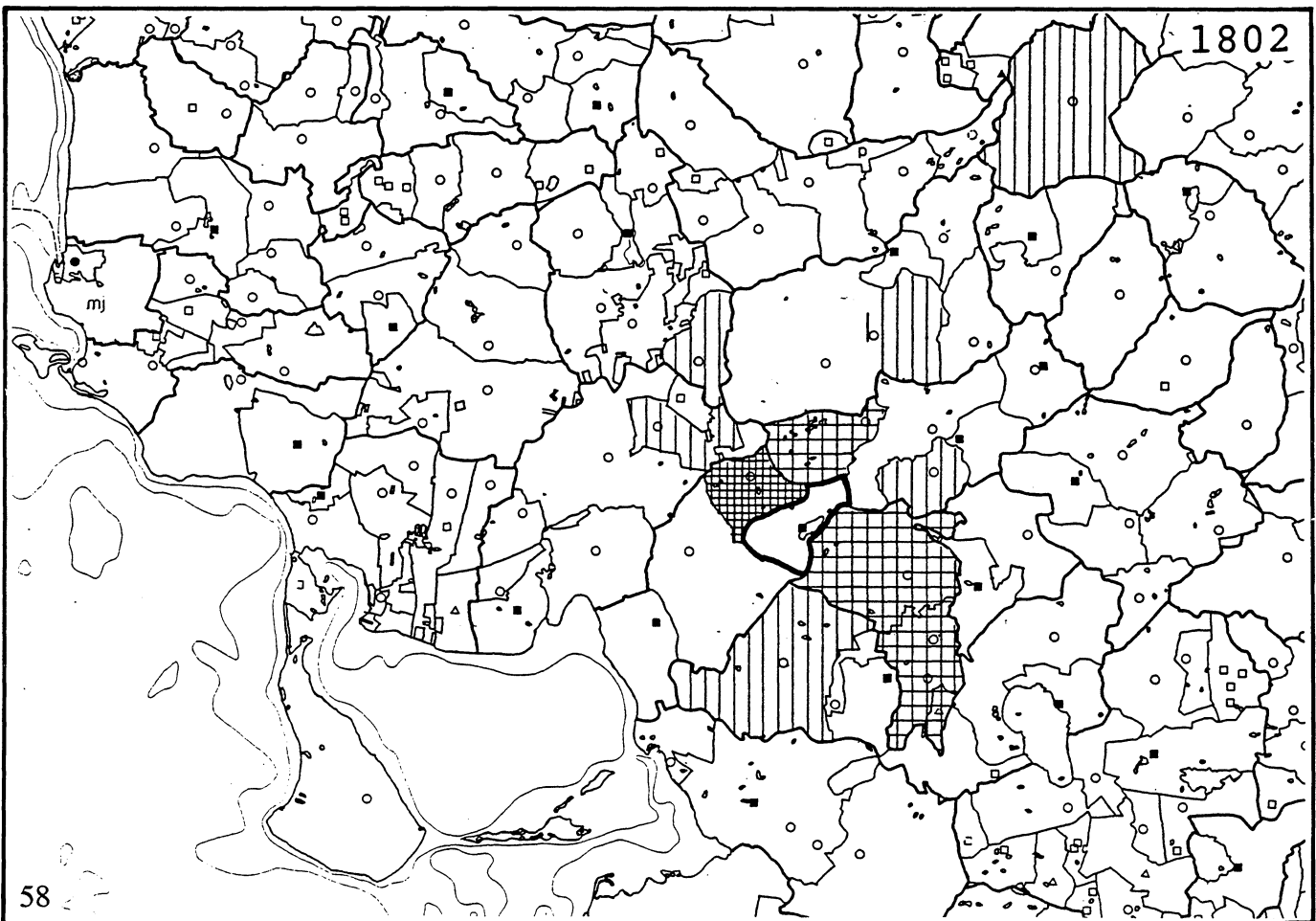
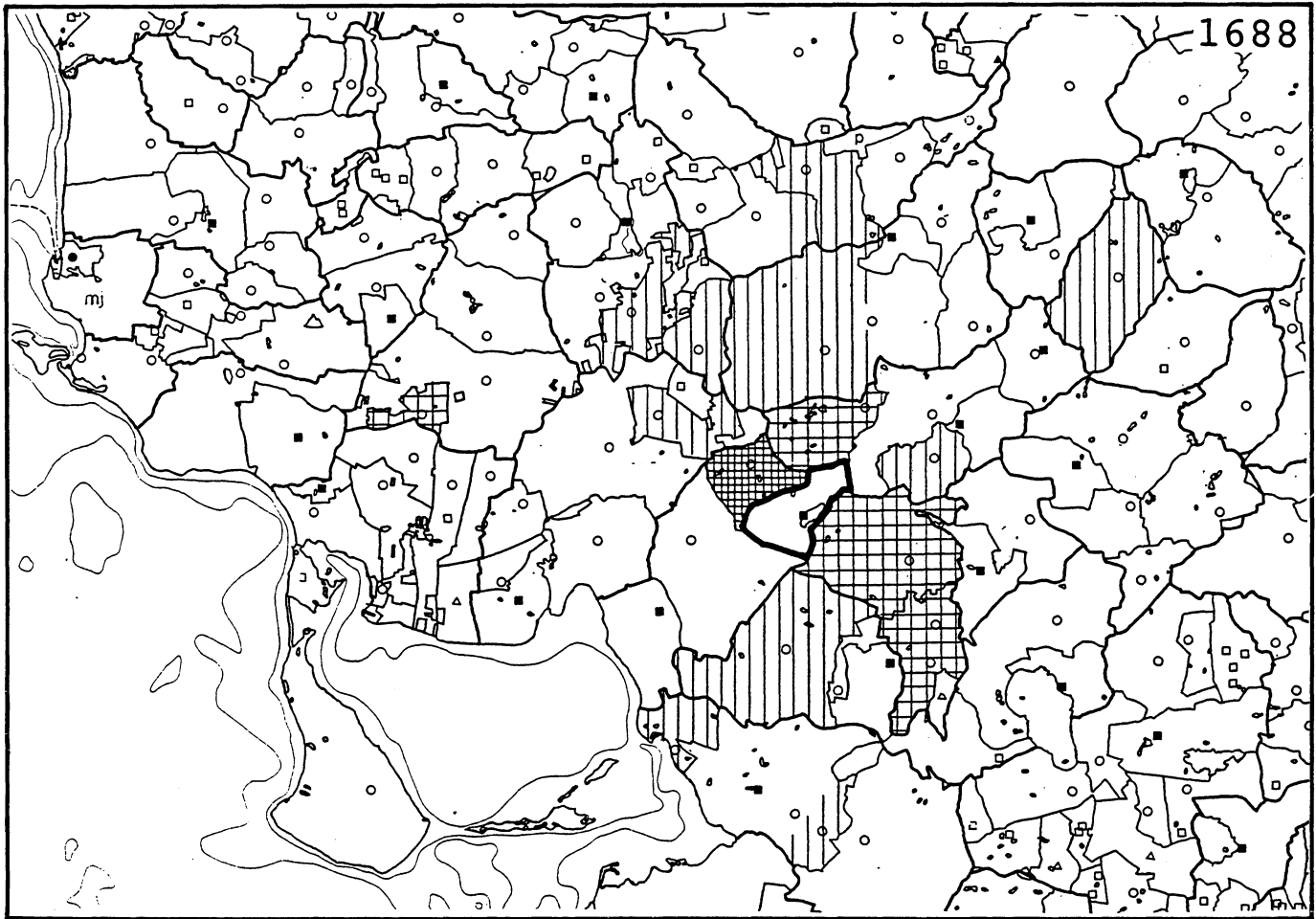
Jordløse

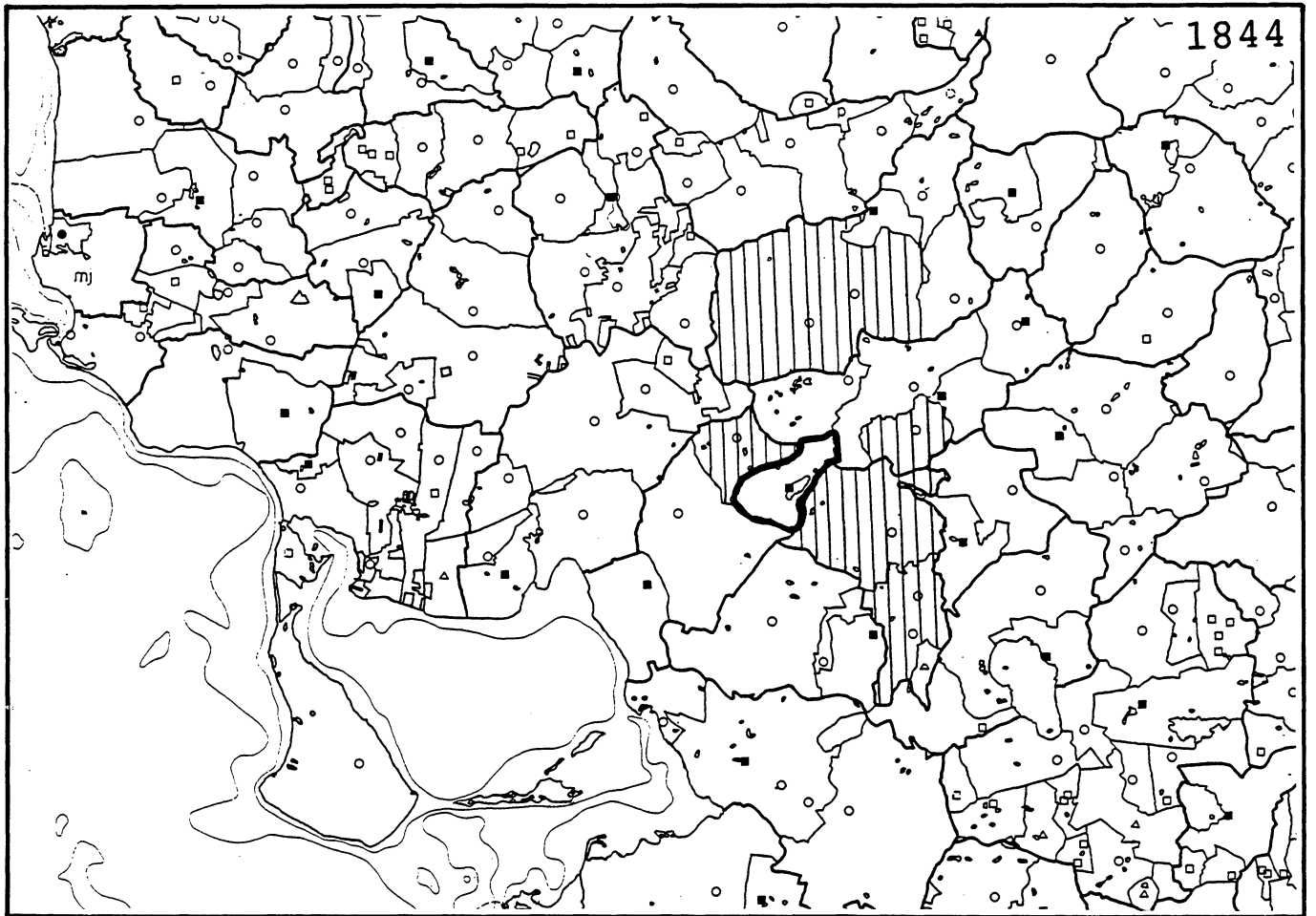
Håstrup

Østrup by

Østrupgår

NATURFORVALTNING

Fredninger / beskyttet natur

1. Registrering af kirkeomgivelsesfredninger i Fyns Amt, 1980
2. Oversigt over fredede arealer og naturfredningslovens beskyttelses- og byggelinier i Fyns Amt 1981 Udgået.
3. Oversigt over vandløb omfattet af naturfredningslovens § 43 I Fyns Amt, 1983 Udgået.
4. Fredninger i Fyns Amt, 1989
 - 14.1 Nordlige fredningskreds
 - 14.2 Sydlige fredningskreds
 - 14.3 Vestlige fredningskreds

Planlægning

1. Sektorplanlægning i det åbne land Fredningsplan oplæg, juni 1983. Udgået.
2. Forslag vedrørende udbygning af det rekreative hovedstinet, 1984.
3. Sektorplanlægning i det åbne land, Fredningsplan foreløbigt tryk, 1986. Udgået.
4. Fredningsplanlægning, Handlingsprogram, forslag 1987. Udgået.
5. Fredningsplanens Handlingsprogram, 1989
6. Fredningsplan, 1991.

Registrering / overvågning / pleje

1. Oversigt over biologiske interesseområder i Fyns Amt, 1981
2. Stævningskove på Langeland, 1988
3. Naturpleje 1987, 1988.
4. Naturpleje 1988, 1989.
5. Overvågning af fuglelokaliteter i Fyns Amt, 1989.
6. Overvågning af fugle i Fyns Amt 1988, 1990.
7. Naturpleje 1989, 1990.

Henvendelse vedrørende publikationer kan ske til:

Fyns Amt, Natur- og vandmiljøafdelingen,
Ørbækvej 100 5220 Odense SØ, tlf. 66 15 94 00

8. Overvågning af padder i Fyns Amt 1988, 1990.
9. Stævningskove på Fyn, 1990
10. Moser i Fyns Amt - Nyborg Kommune, 1991
11. Moser i Fyns Amt - Tommerup Kommune, 1991
12. Moser i Fyns Amt - Odense Kommune, 1992
13. Moser i Fyns Amt - Faaborg Kommune, 1992
14. Strandenge i Fyns Amt, 1993
15. Insekter i Naturplejen, 1995
16. Slåning af Vejkanter, 1995
17. Moser i Fyns Amt - Marstal og Ærøskøbing kommuner, 1995

KULTURHISTORIE

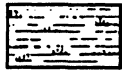
1. Landsbyregistrering i Fyns Amt, foreløbig orientering, 1983
Landsbyregistrering i Fyns Amt, Historiske forhold, 1983
1.01 Assens Kommune
1.02 Bogense Kommune
1.03 Broby Kommune
1.04 Egebjerg Kommune
1.05 Ejby Kommune
1.06 Faaborg Kommune
1.07 Glamsbjerg Kommune
1.08 Gudme Kommune
1.09 Haarby Kommune
1.10 Kerteminde Kommune
1.11 Langeskov Kommune
1.12 Marstal Kommune
1.13 Middelfart Kommune
1.14 Munkebo Kommune
1.15 Nyborg Kommune
1.16 Nr. Åby Kommune
1.17 Odense Kommune bind 1 og 2
1.18 Otterup Kommune
1.19 Ringe Kommune
1.20 Rudkøbing Kommune
1.21 Ryslinge Kommune
1.22 Svendborg Kommune
1.23 Sydlangeland Kommune
1.24 Søndersø Kommune bind 1 og 2
1.25 Tommerup Kommune
1.26 Tranekær Kommune
1.27 Ullerslev Kommune
1.28 Vissenbjerg Kommune
1.29 Ærøskøbing Kommune
1.30 Ørbæk Kommune
1.31 Årslev Kommune
1.32 Aarup Kommune
7.06 Svendborg Kommune, 1995
7.07 Tranekær Kommune, 1995
2. Sektorplanlægning i det åbne land Fredningsplan, Supplerende oplæg vedrørende udpegning af bevaringsværdige landsbyer og sikring af kirkeomgivelser. juni 1984. Udgået.
3. Sektorplanlægning i det åbne land, Fredningsplanlægning Kulturhistoriske forhold, 1984
4. Landskabsarkitektonisk registrering af hovedgårde, 1988
5. Vand- og vandkraftsudnyttelse på Fyn, 1989
6. Landsbyer med særlige bevaringsinteresser, 1992
7. Hovedgårdsregistrering i Fyns Amt, Skemaer og kort.
7.01 Kerteminde Kommune, 1994
7.02 Faaborg Kommune, 1994
7.03 Odense Kommune, 1995
7.04 Assens Kommune, 1995
7.05 Bogense Kommune, 1995

Signaturforklaring

Kort 3

Agerland

Eng/mose

Skov

Bakkeoverdrev

Hovedgård med voldgrav

Hovedgård

Voldsted

Gård

Mølle

Teglværk

Smedie

Hus

Kalkovn

Kort 5

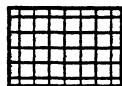
Ejerlavskort med påtrykte ejersignaturer

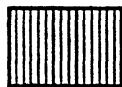
Hovedgårdstakst

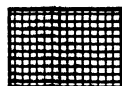
0-25%

25-50%

50-75%

75-100%